СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рокъ X. — Олифантъ, Па. Четверъ 7-го Серпня 1902. — Число 32.

Перегляд тыждневый.

Партія малыхъ капіталістôвъ, звана такожь демократичною, уживае всѣхъ можливыхъ средствъ, абы не потонути. Дойшло навѣть до сего, що въ еи проґрамѣ появили ся дѣйсно демократичнй змаганя, еи кермаиичѣ почали оглядати ся за пôдмогою поступовыхъ елементôвъ, а станова демократична конвенція не вагувала ся оногды въ станѣ Айова именувати простого робôтника своимъ кандидатомъ до конґресу Сп. Державахъ. Така „почесть“ стрѣтила майнера, Джяна П. Ріса, зъ Елбія, Айо. Не треба одначе гадати, будьто бы меншй капиталісты дѣлали се зъ доброго серця. Нѣ, и ще разъ нѣ! Головну ролю грае ту політика, немилосерна конечнôсть и страхъ передъ погиблею.

Загально звѣсно, що такъ меншій якъ и великій капиталістъ е ворогомъ робôтника, але спôльне знамя не вяже ихъ зъ собою. Противно, вôдъ кôлька десятокъ лѣтъ бють ся они о того самого робôтника. Ходило передовсѣмъ о власть надъ нимъ и о пытане, котрый зъ нихъ мае выссати больше робôтничои крови. Побѣда перехиляла ся разъ на сю, другій разъ на другу сторону, доки вкôнци не перемогла партія великихъ капиталістôвъ, або т. зв. републиканьска. Панове демократы опинили ся теперь на березѣ матеріяльнои и моральнои погибели, а коли всѣ зъусиля показали ся безъуспѣшными, вытягнули рука до робôтниковъ. Добродушнй сыны працѣ змилосердили ся надъ ворогомъ, чи радше дають ся ловити на полову, та мабуть не дôждуть ся вôдъ него добра. Смертельный ворогъ нѣколи не буде добрымъ союзникомъ, бо зрадить насъ при кождôй нагодѣ, скоро лише поросте въ пѣре. О тôмъ учить насъ історія партій. Впрочѣмъ хто-жь они, тй робôтники, котрыхъ демократична партія именуе кандидатами до конґресу? Се сторонники тои самои партіи, люде мало образованй, котрй зовсѣмъ не розумѣють робôтничого пытаня. Демократ[illegible] довго глядають за ними, а коли поможуть ихъ выбрати, то тôлько на те, абы мати слухняного манекіна въ своихъ рукахъ. Такй послы засѣдали вже въ конґресѣ Сп. Державъ, але... безъ наймеңшого хôсна для робôтничихъ кругôвъ.

Зъ нагоды гостины прускосо принца Генриха въ Америцѣ, нѣмецкій цѣсарь надѣливъ „свободныхъ“ горожанъ Сп. Державъ рожными дарами и ордерами. Ордеръ червоного вôрла III. клясы одержали: мейоръ мѣста Филаделфіи; мейоръ мѣста Синсинати; мейоръ мѣста Ст. Луисъ; бувшій ґубернаторъ стану Мисури, п. Д. Р. Френсисъ; горожанинъ А. Еди зъ Чикаґо и Густавъ Швабъ зъ Ню Йорку. Кромѣ того зволили „найяснѣйшій панъ“ надѣлити многихъ Американцѣвъ ордерами короны III. клясы, ордерами червоного вôрла IV. клясы, брилянтовыми шпильками до краватокъ, золотыми табакирками, бранзолетами и пр. и пр.

Бѣда лише, що пôсля основныхъ законôвъ Спол. Державъ, нѣ одному зъ тутешныхъ урядниковъ, офіцирôвъ и горожанъ не вôльно принимати нѣякихъ ордерôвъ, титулôвъ и дарôвъ вôдъ коронованыхъ головъ. Треба на се специяльного дозволу конґресу, а той имовѣрно не буде мати вôдваги удѣлити его такъ великôй товпѣ льокаѣвъ и лизунôвъ.

Интересну статистику о филипиньской вôйнѣ оголосивъ мейоръ Джансъ Паркеръ, офіцеръ зъ бюра ґенерального адютанта на Филипинахъ. Статистика обнимае часъ вôдъ 4-го лютого 1899 р. ажь до 30. цвѣтня с. р. Въ тôмъ часѣ звели американьскй вôйска зъ ворохобниками 2.561 меншихъ и бôльшихъ битвъ. У всѣхъ тыхъ случаяхъ американьскй вояки бороли ся дуже хоробро, помимо того, що найчастѣйше атакували ихъ ворохобники и нападали ненадѣйно. Не було случаю, абы Американцѣ дали ся побороти, щобъ пôддали ся або утекли... Раненыхъ и убитыхъ нѣколи майже не лишали въ рукахъ ворогôвъ. Мимо сего втраты були иногдѣ значнй. Загаломъ убитыхъ и померших зъ ранъ було 69 офіцирôвъ и 930 рядовыхъ вояковъ; померших наслѣдкомъ рôжныхъ недугъ 47 офіцирôвъ и 2.535 вояковъ; погибло въ нещасливыхъ случаяхъ 6 офіцирôвъ и 73 вояковъ; замордовано 1 офіцира и 91 вояковъ. Разомъ втратило жите 137 офіцирôвъ и 4.015 жовнѣрôвъ.

Раненыхъ було 190 офіцирôвъ и 2.707 вояковъ.

Всѣхъ вояковъ, прибувшихъ на Филипины до 16 липня с. р. було 123.803, а офіцирôвъ 4.135. Пересѣчне число американьскихъ вояковъ на островахъ выносило 40 тысячь.

Наколи додамо до сего величезну суму грошей, то будемо мати выображене, кôлько американьскій народъ заплативъ за нове поле вызыску и за новй рынки збуту для горстки міліонерôвъ.

Одною зъ найбольше кровавыхъ подѣй въ исторіи колюмбійскои революціи можна назвати битву, яка розпочала ся дня 29. м. м. и доси еще не покôнчена. Правительственнй вôйска заняли сильно уфортифікованy позицію пôдъ Аква Дульсе, а ихъ атакуе армія ворохобниковъ пôдъ приказами ґен. Гереры. Штурмъ за штурмомъ припускають баталіоны революціоністôвъ. Зъ незвычайною вôдвагою кидають ся зъ баґнетами на окопы правительственныхъ вôйскъ, але всегда спонуканй уступити зъ великими втратами. Погибло ихъ доси поверхъ 250 люда. Проводиръ ворохобниковъ ґен. Герара напружае всѣ свои силы, абы выперти ворожу армію зъ дотеперѣшного становища, знаючи, що выслѣдокъ сеи битвы рѣшить о доли революціи и будучности колюмбійскои републики. Дня 2. с. м. о 1-ôй год. по полудни, высылавъ вôнъ найлѣпшй свои полки до атаку. Жовнѣры йшли въ огонь зъ дѣйсною погордою смерти, зъ очайдушною хоробростію глядѣвъ кождый въ страшнй пащеки непріятельскихъ гарматъ. Подробицѣ про дальшій хôдъ борбы не надоспѣли доси.

Домашна вôйна въ Гаити притихае поволи, хочь ще дуже далеко до еи закôнченя. Є однакъ надѣя, що трехъ кандидатôвъ, зъ котрыхъ кождый бажае бути президентомъ, помирять ся зъ собою. Найбольше може причинити ся до сего побѣда, вôднесена мин. тыжня надъ ґенераломъ Нордомъ, якій бувъ причиною вôйны. Єго армію розбивъ 31. м. м. ґен. Альб. Сальновъ, сторонникъ Фирміна.

Хлопскй страйки въ Галичинѣ прибирають видъ сучаснои національнои боротьбы. Ось що телеґрафують зъ Вѣдня до американьскихъ ґазетъ, пôдъ датою 28. м. м.:

„У схôднôй Галичинѣ росте и ширшае страйкъ рôльныхъ робôтниковъ все бôльше и бôльше. Поверхъ 100 тысячь робôтниковъ не хоче йти до роботы, а збôжа на паньскихъ ланахъ пропадають. Страйковый рухъ розпочавъ ся мѣжь народомъ вôдъ кôлькохъ мѣсяцѣвъ, але выбухъ зъ цѣлою силою ажь тодѣ, коли рускй студенты розъѣхали ся на вакаціи въ рôжнй стороны и взяли ся до горячои аґітаціи на тлѣ боротьбы Русинôвъ противъ польскои шляхты.“

Лондоньска „Daily Express“ доносить кромѣ сего, що коло Чорткова стрѣляло вôйско до страйкерôвъ. 23 люда погибло на мѣсци, а 40 ранено.

Католицкй попы у Франціи мстять ся въ той спосôбъ на французкôмъ правительствѣ за звѣснй противъ-поповскй розпорядженя, що бунтують своихъ темныхъ овечокъ. Въ цѣлôй Бретоніи прійшло зъ ихъ причины до поважныхъ заворушень, а въ Парижи и кôлькохъ иншихъ мѣстахъ покликано вôйско для удержаня порядку.

Два найзнаменитшй бурскй вожды ґенералы Бота и Делярей, приѣдуть незабаромъ до Сп. Державъ. Цѣлею ихъ поѣздки мае бути збиране добровольныхъ жертвъ для вдовиць и сиротъ по тыхъ Бурахъ, котрй погибли въ вôйнѣ.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Серпень.		
7	Ч.	† Анны
8	П.	Єрмолая
9	С.	† Пантелеймона
10	Н.	8. по Сош. Иноментія
11	П.	Калиника, Серафины
12	В.	Андроника
13	С.	Евдокима

— **Трехъ** Русинôвъ, Федоръ Адзима, Лешко Хованець и Андрей Саричь перевозились 18-ого м. м. малымъ човникомъ черезъ рѣку въ Бейонъ Сити, Н. Дж. и потопили ся всѣ три. Два зъ покôйниковъ належали до »Соединенія« а оденъ до »Нар. Слов. Сполку«. Четвертый Русинъ, Василь Горбаль, котрый ѣхавъ зъ ними, зловивъ ся перевернeного човника и вспѣвъ уратувати жите.

— **Якй** многй нашй люде темнй показуе хочь бы се, що рôжнй пройдисвѣты ходять еще и теперь по селахъ, туманять народъ и выдурюють вôдъ него, що удасть ся. Такій пройдисвѣтъ волочивъ ся по селахъ перемышляньского повѣта (въ Галичинѣ) и въ недѣлю дня 13. липня зайшовъ до вовкôвскои читальнѣ. Тутъ говоривъ, що вôнъ е святымъ, бувъ въ пеклѣ, и умѣе помагати на бôль головы и на рôжнй слабости и вже було много такихъ, що були бы дали ся надути, коли-бъ два академики були не прійшли и не здемаскували волоцюгу.

— **Корова** забила въ Йонґставнъ, О. Словака, чи угорского Русина, якогось Ивана Кишу. Провадивъ вôнъ корову на воловодѣ, яка налякала ся италійскихъ музиковъ и що силы почала утѣкати. Киша хотѣвъ задержати налякане звѣря, але зле на тôмъ выйшовъ. Корова ударила его рогами въ груди, а опôсля довгій часъ волочила по камѣню. Нещасный померъ на другій день.

— **Кому** на шифѣ украли 3 роки тому назадъ (въ маю) жѣночу вышивану сорочку, волосовый поясъ и около 8 милтôвъ вузенького полотна, нехай пише на адресу: Mr. M. Michalkiw, P. O. Alvene, Sask., Canada, а вôнъ ему скаже, де тй рѣчи можна достати.

— **Холера** появила ся въ Єгиптѣ и забирае чимразъ больше жертвъ. Въ самôмъ лише мѣстѣ Каирѣ умерае денно по 50 особъ.

— **Злодѣѣвъ** повно днесь всюда, бо... навѣть въ италійскôмъ парляментѣ лучають ся вôдъ якогось часу досыть частй крадѣжи. Въ сали парляментарныхъ обрядъ е самй тôлько представителѣ народу — послы, а одначе послови Коттафісіму згинуло недавно зъ кишенѣ 300 лірôвъ. Другому послови украдено сими днями портфель, положеный на пультѣ а зъ нимъ и 170 лірôвъ. Дежь глядати злодѣя, коли ту самй славнй и великй люде? Дѣйстно сумнй вôдносины.

— **Жертвою** пожежѣ упали мин. тыжня въ Питсбурґъ, Па. три найбôльшй будинки при Либерти евню. Огонь повставъ у складѣ фарбъ фірмы С. Едвардсъ & Ко. и нѣякъ не давъ ся угасити. Пятьохъ фаєрменôвъ тяжко попарило ся и покалѣчило при гашеню; шкоду обчисляють на 950 тысячь долярôвъ.

Мѣсто Олбані, Н. Й. рôвножь навѣстила сильна пожежа. Зґорѣла фабрика сорочокъ и кôлька иншихъ будинковъ. Въ огни згинуло 2 люда а двохъ е смертельно попеченыхъ. Шкода выносить 500 тысячь долярôвъ.

— **Шайка** вандрôвныхъ циганъ, зложена зъ якихъ 50 особъ, звела недавно коло Гамбурґа въ Нѣмеччинѣ кроваву битву. Циганы стрѣляли до себе, якъ на якôй вôйнѣ, а до сего ще одна партія выпустила на другу трехъ медведѣвъ. Коли зъ Гамбурґа прибувъ вôддѣлъ кôннои поліціи, циганы розбѣгли ся на всѣ вѣтры, полишаючи на боевищи кôльканацять убитыхъ и раненыхъ. Причиною битвы була мабуть піятика.

— **Смерть** на водахъ. Коло Пертсмавтъ, Н. Г. перевернувъ ся на морю малый корабель, якимъ ѣхало на проґульку 16 молодыхъ и богатыхъ людей. Зъ того числа лише 3-ехъ уратували ся — прочй потопили ся.

Страшна буря лютувала ся оногды на полудневôмъ побережу острова Лузонъ (Филипины). Оденъ американьскій корабель розбивъ ся близь островця Мариндукъ и потонувъ. Девятнайцятьохъ людей зъ его залоги погибло.

На рѣцѣ Ельбѣ, въ Нѣмеччинѣ, зъударивъ ся 21-го м. м. нѣмецкій корабель „Ганса“ зъ „Прімус-омъ“. Той послѣдный потонувъ вразъ изъ 96-ма подорожными.

— **Нашъ** землякъ Микола Арданъ зложивъ рôвножь лѣкарскій испытъ державный въ стейтѣ Пенсилвеніи.

— **Робота** у насъ въ Yatesboro, Pa. иде добре. Русинôвъ тутъ не богато, але не знають еще такъ циганити, якъ деинде. Сподѣюсь, що вôдъ коли „Свобода“ иде всѣмъ членамъ Союза, то больше людей приступить до братства и до Союза.

П. Ш.

— **Хлопцѣ** до розношуваня телеґрамôвъ застрайкували въ цѣлôмъ мѣстѣ Чікаґо, Ил. домагаючись пôдвысшеня платнѣ. Малй страйкеры держать ся знаменито и е надѣя, що выграють.

— **Торнадо,** себто страшна буря, скаженѣла оногды вздовжь берегôвъ Калифорніи. 20 будинкôвъ въ Санъ Франсиско и около 200 въ иншихъ побережныхъ мѣстахъ завалило ся, а кôлькасотъ дахôвъ рознесли вѣтры свѣтами. На морю розбило ся 2 великй кораблѣ и кôльканайцятъ рыбацкихъ суденъ. Зъ людей погибло 3 особы. Шкоду обчисляють на кôлька міліонôвъ долярôвъ.

— **Грôмъ** вылѣчивъ зъ ревматизму якогось Дж. В. Джемса зъ Правиденсъ, на Родъ Айландъ, котрый терпѣвъ на сю недугу вже 8 лѣтъ. Послѣдными часами не мôгъ вже навѣть ходити. Ажь ось передъ кôлькома днями, пôдчасъ електричнои бурѣ, ударивъ въ него грôмъ, але не убивъ его, лише приголомшивъ. Коли по перебутôмъ страху п. Джемсъ отямивъ ся, почувъ силу въ ногахъ, а ревматизмъ пропавъ разъ на всегда. Грôмъ вылѣчивъ его. Средство добре и дешеве, та..... не належить до безпечныхъ.

— **Небезпечну** нору вôдкрыла поліція въ Кошицяхъ, абавскои столицѣ, на Угорщинѣ. При улици Кошутовôй була въ тôмъ мѣстѣ досыть гарна кавярня, але на жаль — погану совѣсть мали еи властителѣ. Именно заманювано ту пôдступомъ грошевитыхъ еміґрантôвъ, котрй черезъ Кошицѣ повертали зъ Америки, пôдпоювано до безтямы, а опôсля обкрадано до сорочки. Такимъ способомъ ограблено зъ тяжко запрацьованыхъ грошей около 50 охъ „Американцѣвъ“. Поліція увязнила властителѣвъ, а кавярню замкнула.

— **П.** Ив. Преґонъ зъ Passaic, N. J. пише намъ, що попы словеньскій, айрискій и польскій выступають публично въ костелѣ противъ ихъ священника о. Волошина. (Не знаемо тôлько длячого о. Волошинъ не хотѣвъ однымъ Русинамъ давати шлюбу и хотѣвъ вôдъ нихъ грошей для бискупа, мабуть айриского за „позволѣньство“? Про се було свого часу писано въ »Свободѣ«. Ред.) За тое дуже погнѣвали ся не лишь Русины, але навѣть Словаки и Поляки та задумують будувати независимй костелы, а Поляки вже и лоты покупили пôдъ костелъ.

Дуже сумнй вѣсти надходять зъ анґлійскихъ посѣлостей въ Индіяхъ. Панує тамъ така велика посуха, що нема й надѣѣ на якй небудь зборы. Вôсѣмдесять міліонôвъ душь выставленй на голодову смерть.

— **Минувшого** Вторника, дня 29-го Юлія, вôдъѣхавъ до старого краю звѣстный многимъ американьскимъ Русинамъ подвижникъ, о. Акакій Каминьскій. За кôлька лѣтъ свого пробуваня въ Америцѣ занимавъ вôнъ кôлька душпастырскихъ посадъ а послѣдными часами бувъ душпастыромъ въ Scranton, Pa. при церкви св. І. Хрестителя. Прощаючи своихъ парохіянъ просивъ, щобы простили ему всѣ провины а не кляли его, бо вôнъ поѣде черезъ воду. Боявъ ся мабуть, щобы не стрѣтила его судьба пророка Йоны... На мѣсце о. Каминьского, кажуть, мае прійти его зять о. Яцковичь зъ Lansford, Pa.

— **Хто знае?** Чи мôгъ бы хто сказати людямъ правду, чи о. Лавришинъ мавъ позволене вôдъ айриского бискупа посвячати тую церковъ въ Пасейку, Н. Дж. въ якôй вôдправляе о. Волошинъ, котрый, якъ кажуть, не мае юрисдикціи вôдъ айриского бискупа въ Нюарку. Ставимо се запытане длятого, що о. Лавришинъ присягавъ въ Скрентоньскôмъ судѣ, що кождый рускій священникъ мусить мати юрисдикцію вôдъ латиньского бискупа тои діецезіи, въ котрôй церковь находить ся, отже о. Лавр. яко льояльный гр. кат. повиненъ бувъ достати позволене вôдъ айриского бискупа на посвячене рускои церкви... Се варта бы знати, щобы лѣпше можна зрозумѣти політику о. Лавришина.

Бунты

въ духовныхъ семинаріяхъ въ Росіи.

Про бунтъ въ російскихъ семинаріяхъ духовныхъ доходять дальшѣ вѣсти. Революційнымъ кругамъ въ Росіи удало ся перехопити обѣжникъ ректора духовного семинаря въ Новгородѣ, недавно выданый, котрый звучить ось якъ: »Власть надъ семинаріями одержала сумну вѣсть, що въ кôлькохъ семинаріяхъ выбухли бунты проти истнуючому, правно установленому порядкови та що въ тôй цѣли выхованки семинарôвъ удержують мѣжь собою стислу звязь. Хоча потѣшаю ся надѣею, що розвага та розумъ выхованкôвъ нашого института здержить ихъ вôдъ того рода ексцесôвъ и хоча я зарядивъ задля того вже вôдповѣднѣ ажь охоронни средства, то однакъ вважаю за вôдповѣдне напôмнути такожь родичѣвъ сихъ семинаристôвъ, щобы заздалеґôдь вплывали на своихъ сынôвъ та впоювали въ нихъ почуте чести и послуху супротивъ власти, при чôмъ звертаю увагу и на те, що пôсля роспоряджень высокои власти, кождый семинаристъ, що возьме участь въ сѣмъ руху, буде безпроволочно выдаленый изъ семинаря«.

Рухъ революційный въ семинаріяхъ духовныхъ въ Росіи розпочавъ ся еще торôкъ, а якъ подають кореспонденты зъ Росіи, першимъ въ тому бувъ семинаръ въ Тамбовѣ. Бунтъ тамбовского семинаря взявъ ся зъ конфлѣкту зъ доносчикомъ, якого выкрыли мѣжь собою выхованки того семинаря та покарали въ сей способъ, що замкнули доносчика въ однôй зъ келій и обкидали его тамъ гнилыми яйцями. Ся де инде звычайна пригода, яка повинна була лишити ся безъ дальшихъ наслѣдкôвъ, выкликала въ російскôмъ семинари цѣлый рядъ репресій и бунтôвъ. Передовсѣмъ власть выдалила за се ажь кôлькохъ выхованкôвъ, не знайшовши властивого виновника, а выхованки розпочали заразъ пôсля сего засуду проти зарядови семинара обструкцію. Професорôвъ высвистано, а гôршимъ професорамъ повыбивано такожь вôкна. Зарядъ донêсъ о сêй дальшôй пригодѣ святѣйшому синодови въ Петербурзѣ, а той знову въ дорозѣ телеґрафічнôй зарядивъ з а м к н е н е семинара и вôддавъ его пôдъ нагглядъ п о л і ц і и. До сеи опозиціи молодѣжи въ Тамбовѣ прилучила ся сейчасъ такожь молодѣжь теольоґічна еще кôлькохъ инишихъ семинарôвъ духовныхъ, супротивъ чого синодъ зарядивъ всюды слѣдство, яке перепроваджувавъ самъ секретарь того-жь синоду, г. Самоилофъ. Якъ [по]даютъ вѣстки зъ круга [то]ои-жь тои молодѣжи, мо[ло]дѣжь держала ся при[ся]гѣдствѣ всюды дуже солі[да]рно и зложила однакову [за]яву. Молодѣжь зазначила [пе]редовсѣмъ, що правитель[с]тво корыстае зъ того, що найбôльше студентôвъ лише зъ нужды иде до семинара и хоче зробити зъ тои молодѣжи орудія для своихъ низкихъ та негôдныхъ цѣлей. Якъ салдатôвъ уживае ся до того, щобъ народъ тримати въ кайданахъ, такъ и выхованкôвъ семинарій выховуе ся на те, щобъ держали простый народъ въ темнотѣ та приучували его до собачого послуху и уляглости. Жадають, казала молодѣжь, вôдъ насъ, щобысьмо йшли рука въ руку зô шпійонами и жандармами — а сего молодѣжь робити не хоче и не буде...

Отсй всѣ подѣѣ въ російскихъ духовныхъ семинаріяхъ вказують, якій духъ пануе середъ російскои духовнои молодѣжи и якъ власть духовно—державна боре ся, щобъ той духъ придушити. А сей духъ середъ молодѣжи теольоґічнои для тои власти, якъ загаломъ для теперѣшнои офіціяльнои Росіи вельми небезпечный и характеристичный. Православнѣ російскѣ священники мають пôдъ собою не лишь церкви, але въ переважнôй части такожь сѣльскѣ школы и тымъ мають они незвычайный вплывъ на простый народъ. Зъ трьохъ пôдвалинъ, на якихъ спочивае теперѣшна Росія — обрусенія, самодержавія и православія — ся третя пôдвалина, православіе и православнѣ духовники, найважнѣйша, бо православне духовеньство власне черезъ свôй моральный и фактичный вплывъ на широкѣ масы народа найбôльше причиняе ся до удержаня сего народа въ темнотѣ и полїтичнôй неволи. Колижь теперь и сей наймôцнѣйшій ланцъ, якимъ сковано масы російского населеня, вже захолѣтавъ ся, то се знакъ, що зъ самодержавною Росіею справдѣ зле, та що въ скорѣ упадуть взагалѣ всѣ пôдвалины, на якихъ спочивае теперѣшне ,,тьомное царство"... »Д.«

Дописи.

33. ЛИСТЪ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Хлопскій стракъ.

„Голосъ духа чути скрозь:
по курныхъ хатахъ мужицкихъ,
по варстатахъ ремѣсницкихъ,
по мѣсцяхъ недолѣ й слезъ.
И де тôлько вôнъ роздасть ся,
гинуть сльозы й сумъ нещастя,
сила родить ся й завзяте —
не ридать а здобувати
хочь сынамъ, якъ не собѣ
красшу долю въ боротьбѣ".

Иванъ Франко.

И духъ промовивъ... Той духъ, котрый казавъ намъ голосити хлопови „жолудковѣ идеи", бороти ся зъ деякою темнотою, хочь-бы вона мала навѣть печать ,,народныхъ святощѣвъ"; той духъ, котрый казавъ намъ передъ 12 роками зôрвати фактично и формально зъ полїтикою старшихъ Русинôвъ, зъ полїтикою служеня рôжнымъ авторітетамъ, а зачати нову полїтику, полїтику освѣдомлюваня простыхъ масъ; той духъ, котрый казавъ намъ выступити якъ найострѣйше противъ програмы старшихъ, заключенои въ пустôй фразѣ: ,,матеріальне и моральне пôднесене селяньства и маломѣщаньства", а пôти въ народъ зъ програмою хлопскихъ интересôвъ; той духъ, котрый казавъ намъ осудити поступоване старшихъ, що, уважаючи себе ядромъ народа, хотѣли при помочи хлопôвъ здобувати корыстнѣ позиціи для интеліґенціи, а заставивъ насъ, интеліґентôвъ, посвятити всѣ свои силы, покласти все свое житє на те, абы хлопъ при нашôй помочи мôгъ здобути якъ найкорыстнѣйшѣ позиціи для себе, — той духъ промовивъ теперь, промовивъ зъ груди тысячѣвъ хлопôвъ, промовивъ страйкомъ и бойкотомъ въ пôвтора сотнѣ селахъ рускои Галичины.

И авторъ наведеныхъ на початку слôвъ, и старый товаришъ его молодыхъ лѣтъ, що за працею для народа не вспѣвъ придбати маєтку и теперъ на старость примирае голодомъ, и всѣ мы, давнѣ товаришѣ зъ радикальнои партіи, старшѣ и молодшѣ, меньше и бôльше заслуженѣ, и тѣ, що лишили ся при давнôмъ радикальнôмъ прапорѣ, и тѣ, що попереходили до иньшихъ партій, и тѣ, що по чужинѣ розбрили ся, всѣ мы можемо бути гордѣ теперѣшнымъ страйковымъ духомъ межи рускими хлопами, бо рухъ той — дѣло нашихъ рукъ, бо всѣ мы кидали насѣне на той засѣвъ, що теперь выдае такѣ гарнѣ плоды...

Аґітація за страйкомъ, яку розвинула радикальна партія вôдъ самого початку своеи дѣяльности, може дѣйстно похвалити ся не-абы якимъ успѣхомъ. Хлопы, котрѣ думали, що вже такъ Богъ давъ, абы хлопъ робивъ на паньскôмъ лапѣ за пôвъ-дурно, почули наразъ изъ здивованемъ, що на се можна порадити. Зразу недовѣрчиво, потôмъ изъ що разъ бôльшою цѣкавостію, мовь дѣти казцѣ, прислухували ся вони нашимъ аґітаційнымъ промовамъ, а нарештѣ взяли ся переводити въ дѣло нашѣ думки.

И сегорôчный страйкъ не першій мѣжь рускими хлопами, крôмъ кôлькохъ меньшихъ, котрѣ кôнчили ся безъ шуму побѣдою хлопôвъ, були въ насъ такѣ импонуючѣ страйки, якъ той передъ двома роками въ Мельницкôмъ судовôмъ о крузѣ борщôвского повѣта або хочьбы торôчный въ Мостискôмъ повѣтѣ.

Та се була лишь прелюдія до тои величавои, могутньои гры, яку заграли сего року польскимъ панамъ дѣдичамъ та ихъ жидôвскимъ посесорамъ рускѣ хлопы въ Галичинѣ.

Почало ся при сѣнокосахъ, зъ початкомъ сего мѣсяця... Приходить звѣстка, що въ трьохъ громадахъ коло Львова хлопы застрайкували... И вôдъ того дня, що хвилѣ приходять новѣ вѣсти, радостнѣ для кождого пріятеля хлопôвъ, а страшнѣ для панôвъ-кровопійцѣвъ. Бо день за днемъ починають страйкувати: Перемышляны, Бôбрка, Рудки, Тернопôль, Золочôвъ, Збаражь, Залѣщики, Гусятинъ... Въ кождôмъ зъ тыхъ повѣтôвъ страйкуе по кôлька, кôльканайцять, а навѣть кôлькадесять сѣлъ, и то страйкують всѣ хлопы солѣдарно, богатшѣ помагають бѣднѣйшимъ, приймаючи ихъ на роботу до себе, а лишь дене-де найде ся паршива вôвця, що пôдъ пресією правительства зрадить своихъ братôвъ и свою власну справу.

Бо правительство не дрѣмае, а зъ усею ревностію стереже ,,Богомъ усвяченого" порядку, и де лише выбухне страйкъ, тамъ сейчасъ шле жандармôвъ, а навѣть и вôйско, каже шукати ,,бунтôвниковъ", арештувати, каже жовнѣрамъ ѣздити по нестрайкуючихъ селахъ та звозити робôтникôвъ до дворôвъ, противъ котрыхъ страйкують. Але и се не помагае. Хочь тымъ посторонн имъ робôтникамъ обѣцюють таку платню, за яку радо робили бы и тѣ, що теперь страйкують, хочь правительство, котре повинно брати робôтникôвъ въ оборону передъ вызыскомъ дѣдичѣвъ, стоить явно противъ страйкуючихъ и старае ся ихъ спровокувати, довести до розрухôвъ, абы опôсля въ хлопскôй крови втопити страйкъ и лишити пострахъ на кôлька лѣтъ, — то всѣ тѣ штучки звычайно не вдають ся, и люде по довшôмъ або коротшôмъ часѣ звычайно страйки выграють.

Про те, якъ платять паны людямъ на ланахъ, про те, що страйкъ е прямо конечный, бо хлопъ такъ безъ роботы якъ и при роботѣ за 15 до 30 крейцарôвъ денно мусить вѣчно зъ голоду млѣти, — про все те й писати не треба, бо всѣ вы, що читаете »Свободу«, самѣ се добре знаете.

Та за те треба вамъ сказати, якъ заховуетъ ся супротивъ страйку руска интеліґенція и рускѣ ґазеты. Отже ґазеты всѣ крôмъ москвофільскихъ суть по сторонѣ страйкуючихъ, а найгорячѣйше вступають ся за ними: радикальный »Громадській Голосъ«, соціяльно демократична »Воля« и національно демократичнѣ »Дѣло« и »Свобода«. Москвофілы радо пôшли бы зъ панами противъ страйкуючихъ, але боять ся черезъ те стратити до решты ґрунтъ пôдъ ногами, боять ся вôдтрутити вôдъ себе и тыхъ темныхъ хлопôвъ, котрѣ доси читають еще ихъ »Русское Слово«, и тому въ своихъ ґазетахъ нотують лише коротко звѣстки про страйкъ та вôдъ часу до часу зливають страйкуючихъ холодною водою, абы тѣ не жадали за богато, але за те москвофільскѣ проводырѣ пишуть по польско-паньскихъ ґазетахъ статьѣ противъ страйку, за що дôстають добрѣ грошѣ (Чи вашѣ Обушкевичи и т. п. беруть такожь грошѣ вôдъ католикôвъ, що свѣдчать пôдъ присягою на шкоду руского народа?).

А интеліґенція? Вона, крôмъ не дуже численныхъ одиниць сидить тихо, бо до такои революційнои роботы, якъ страйки, страшно мѣшати ся. Хочь суть и такѣ, що не боять ся, а въ збаражскôмъ повѣтѣ маемо такій свѣтлый примѣръ, що ц. к. нотарь-Русинъ не жалуе нѣ грошей нѣ труду нѣ свого урядового становища, абы помочи страйкуючимъ хлопамъ.

Та и лучше, що хлопы роблять страйкъ переважно самѣ, що самѣ пôзнають свою силу и беруть ся до своихъ ворогôвъ. Тутъ вони навчать ся боротись своими силами и — можна надѣяти ся — вôзьмуть ся колись до роботы, абы при помочи страйку и соціяльнои революціи збурити теперѣшне драпте и завести новый, справедливый ладъ на свѣтѣ.

22. Липня, 1902 р. М. Л.

Зъ Scottdale, Pa.

Уже вызше двохъ лѣтъ заложили мы тутъ братство св. Йоана Хр. До року назбиралось насъ въ тôмъ братствѣ 23 членôвъ. Невелике то число, бо не було ту такъ много Русинôвъ якъ днесь, але за то все було добре. А теперь, якъ каже пословиця: де бôльше люда тамъ бôльше чуда, то и въ насъ такъ. Намножило ся хрунѣвъ, котрѣ почивають баламутити народъ и кажуть, що мусять наше братство розôгнати и на жаль найшли ся такѣ члены, що послухали хрунѣвъ и выступили зъ братства и насъ зôстало тôлько 16 членôвъ. Але помимо того братство знову почивае розвивати ся и маемо въ Бозѣ надѣю, що бр. пôдросте въ бôльше число, бо хочь хрунѣ не перестають брехати, але народъ пôзнае ихъ пôдлоту и видить, що они тôлько туманять народъ и хотять его обезчестити. Дорогѣ братя Русины! Нѣхто не знае, що кого чекае, особливо тутъ въ Америцѣ. Чоловѣкъ иде здорôвъ до роботы, а не знае чи поверне назадъ, або нѣ. Подивѣть ся скôлько людей падае жертвою смерти або калѣцтва при рôжныхъ роботахъ. Неразъ трафляе ся, що коли мужь остане калѣкою або зôстане побитый на смерть, то жена и зъ дѣтьми не мають що разъ до губы вложити, бо мужь не належавъ до нѣякои орґанізаціи. Що-жь тогды? — Ото не мають иншои рады, якъ жити тôлько о жебранôмъ хлѣбѣ. А неразъ навѣть не е чоловѣка за що похоронити, то мусять на него колектувати. Неразъ я чувъ и видѣвъ, що дасть неоденъ кводра, або тамъ сила центôвъ на таку колекту, а потôмъ то проклинае и выгваряе: ,,давъ-емь кводра на него, бо бувъ бы лежавъ наверхъ землѣ, а бувъ такій а такій" и т. п. Отже дорогѣ братя Русины жонатѣ и самотнѣ, орґанізуйте ся, а будете безпечными на кождôмъ мѣсци. П р и с т у п а й т е до братствъ и до ,,Р. Н. Союза", бо то есть чиста руска орґанізація ту въ Америцѣ, котра заступае вдовы и сироты, если ихъ мужѣ або вôтцове належали до неи. А вы братя Русины въ Скатдейлъ и на околиці приступайте до нашого братства, если хочете бути безпечными при роботѣ и всюды. Вы знову хрунѣ Іскаріоты, вы вовки въ овечôй шкôрѣ, идѣть въ лѣсы брехати, а не на людей и на наше братство, бо якъ не перестанете, то вы дамъ вашѣ имена, абы цѣлый свѣтъ знавъ, якѣ то суть пару звѣрôвъ въ овечôй шкôрѣ въ Скатдейлъ, котрѣ ховали ся въ Галичинѣ въ лѣсахъ, а пріишли до Америки брехати на честныхъ людей. Покайте ся вороги руского народа и пригадайте собѣ, що Богъ милосердный довго терпить, але прійде часъ, що спустить на васъ гнѣвъ свôй и покарае васъ за людеке переслѣдоване и за вашѣ довгѣ а фальшивѣ языки.

Н. Скуба, секр. бр.

Зъ Pleasant Home, Man., Canada.

Майже въ кождôмъ числѣ »Свободы« находжу вѣсти вôдъ канадійскихъ Русинôвъ, але що жь, коли тѣ вѣсти мало потѣшаючѣ. Церкви подѣлили ся и всюды есть богато хрунѣвъ. Зъ сего видно, що люде не хотять бути вôльными въ вôльнôмъ краю, не хотять поступати впередъ, якъ то роблять другѣ народности; не знають того, що вôдъ коли наша церква приняла унію зъ Римомъ, то не мае свого цвѣту, не мае своеи самостôйности, якъ то повинно бути. Не хотять основати на вôльнôй земли таку церкву, щобы она не була невôльницею, щобы колись нашѣ дѣти не нарѣкали на насъ. Мы повиннѣ теперь стеречи ся нашихъ »пріятелѣвъ« въ родѣ Кулявыхъ и пр., бо колись буде за пôзно. Єсли мы не запротестуемъ напротивъ теперѣшнього поступованя зô стороны тутешныхъ єзуитôвъ, то знайте, що нашѣ дѣти вже не будуть чути Літургіи въ рускôй мовѣ, лише по латинѣ. Чи будуть нашѣ дѣти розумѣти: in nomine Patris et Filii и т. д.? Чому Христосъ, Спаситель мира и основатель церкви обдарувавъ своихъ ученикôвъ св. Духомъ, щобъ вмѣли розмовляти зъ усѣма народами? Щобы слово боже проповѣдали въ народнôмъ языцѣ и щобъ кождый народъ хвалиьвъ Бога въ своѣй мовѣ, на своимъ языцѣ, а не на чужôмъ. Отже мы всѣ стараймо ся тутъ на вôльнôй земли засновати нашѣ церкви на скалѣ, а не на пѣску. — Чувъ я такожь, що якійсь Русинъ намовляе Русинôвъ, щобъ читали польску ґазету, а »Свободу« щобы не читали. Видно, що въ того Русина нема всѣхъ дома: вже вывѣтрѣвъ розумъ зъ головы, вже може въ нѣй табаку носити.

И жидъ свое письмо чтить,
Своимъ братомъ не гордить,
Лишь ты Русине туманомъ,
Побратавъ ся зъ ворогомъ.
Жиды лѣпшій розумъ мають:
Свое письмо всѣ читають,
Свое письмо всѣ шанують,
Хоть въ чужій край привандрують.
Лишь ты Русинъ нѣ до чого,
Цураешь ся письма свого
Та ще й другихъ вôдмовляешь,
Чи-жь тобѣ Богъ не скарае?

А чи-жь то не встыдъ та не ганьба для насъ Русинôвъ, що помѣжь нами такѣ падлюки знаходять ся?... На жаль скажу, що и мѣжь тутешными Русинами не безъ того. И тутъ о. Кулявый понаклѣповавъ въ головы, щобъ »Свободу« не читали, а то знаете длятого, бо »Свобода« псуе ему матеріяльный интересъ. Въ насъ е пару Русинôвъ, що беруть польскѣ ґазеты, якусь »Пчулку« тай »Америку«; я тыхъ ґазетъ позычавъ для перечитаня та що-жь зъ того; коли тотѣ ґазеты не интересують ся Русинами. А намъ Русинамъ на що таку ґазету платити, коли мы зъ неи не маемъ жадного хôсна, коли мы зъ неи нѣчого не довѣдуемъ ся про нашихъ братôвъ, котрѣ жіють по рôжныхъ сторонахъ и краяхъ? А зъ ,,Свободы" то всьо довѣдуемо ся: якъ живе ся нашимъ братамъ въ Бразиліи, якъ живе ся нашимъ братамъ на гавайскихъ островахъ, якъ живе ся нашимъ братамъ на Украинѣ и якъ живе ся нашимъ братамъ въ нашôй Галичинѣ, де теперь такожь е велика борба за святѣ права нашого руского народу, при помочи страйкôвъ, де вже въ рускихъ школахъ по бôльшихъ мѣстахъ приказано, щобы рускѣ дѣти передъ наукою и по науцѣ по польски молитвы говорили. Отже мы всѣ Русины берѣть руску ґазету: нашу ,,Свободу", не спомагаймо нашихъ противникôвъ, але спомагаймо самѣ себе, а сли назбирае ся насъ бôльше, то и ,,Свобода" буде лѣпша и будемо мати бôльше дописей зъ рôжныхъ кольоній. Не жалуйте, братя, дати тыхъ $2.00 на рôкъ на просвѣту, бо и премудрый Соломонъ въ своихъ притчахъ каже, що щасливый той чоловѣкъ, що приобрѣтае знане. Погадай собѣ, милый брате, чи не бôльше ты прокурашь на оденъ рôкъ, якъ $2.00 и не жалуешь за ними, хоть тобѣ зъ того не прійшло добра анѣ за макове зерно, а на просвѣту тымъ бôльше не треба жалувати.

Тутъ до насъ приходить одно число »А. Р. Вѣстника« чи Злôстника, бо вôнъ двѣ назвы мае. Але що-жь зъ того, коли та ґазета хоть назву носить руску, але якъ возьмешь читати то ажь въ головѣ заморочить ся. Нѣбы по руски, нѣбы по польски, нѣбы по російски, нѣбы по словацки, а зъ того всего не можь нѣчо добре розумѣти. А якъ »мудро« пише! Свого часу нападавъ ,,А. Р. В." на ,,Свободу" кажучи, що она боронить анархістôвъ. Тымъ часомъ весь грѣхъ ,,Свободы" той, що сказала, що и чорного робôтника мае бути кровь такъ дорога, якъ и пана президента, або хочь и якого пана. Та не лише ,,Свобода", але и мы всѣ повиннѣ остро выступати противъ тыхъ всѣхъ безличныхъ та нелюдскихъ мордерствъ, якѣ лучають ся въ часѣ страйкôвъ, або пôдчасъ выборôвъ, коли народъ допоминаесь своихъ правъ, якѣ имъ належать ся. Або се не чисте мордерство, яке стало ся пôдчасъ страйку въ Триестѣ (Европа), де приказано стрѣляти до невинныхъ людей, де 15 осôбъ невинно погибло, бо й судъ заявивъ, що по ихъ сторонѣ правда. Противъ того повиннѣ выступати всѣ честнѣ люде, а особливо рускѣ ґазеты, що друкують ся для робôтникôвъ.

Иванъ Дрогомирецкій.

Зъ Stuartburn, Man., Canada.

Нашу кольонію навѣстивъ кс. Кулявый, мавъ Богослужене и на казаню говоривъ, що жаденъ рускій священникъ не може вôдправляти богослужене, доки бискупъ зъ Виннипеґъ не дасть ему позволеня. Казавъ такожь, що о. Заклиньскій не есть священникомъ, бо его бискупъ проклявъ и той буде проклятый, хто о. Заклиньского буде просити, або сповѣдатись передъ нимъ. Анѣ крестити такожь немае права, а то, що церковь вашу посвятивъ, то се не важне. Говоривъ ще другѣ дурницѣ и пльотки вôдъ престола. Лѣпше, абы кс. Кулявый дурныхъ пльоткôвъ въ домѣ Господнôмъ не говоривъ и народъ пльотками неучивъ, бо мы для кс. Кулявыхъ, анѣ для бискупа церкви не будували, але для хвалы Господа Бога. А вы кс. Кулявый дайте намъ спокôй и не гостѣть бôльше въ нашу церковь, бо мы васъ не хочемъ. Сказавъ еще Кулявый, що бискупъ позволене удѣлѣ ойцу Жолдаковѣ и що якъ о. Жолдакъ посвятить церковь, то втеды бендзе посвенцона. Видно, що о. Жолдакъ вôдъ кс. бискупа французкого залежный. Лѣпше такихъ визитаторôвъ або люстраторôвъ тутъ не присылати въ Канаду, бо лѣпше намъ до того часу вело ся, бо бодѣй по нашихъ церквахъ нѣхто дурниць не плѣвъ, якъ пôдчасъ гарнои люстраціи о. Жолдака.

Иванъ Ґудзманюкъ.

(Коли жь то Русины перестануть пускати вовкôвъ до своеи кошары! — Ред.)

Зъ Yorkton, Ass., Canada.

Якось не можемо ся дочекати руского священника, щобы хочь разъ до року пріѣхавъ до Йорктону. Минувшого року пріѣхавъ о. Жолдакъ несподѣвано до Йорктону, та заразъ го Полякъ взявъ до себе на свою кольонію. И недобре зробивъ для насъ Русинôвъ о. Ж., бо казавъ, що то все одно: якъ Русинъ, такъ Полякъ. Насъ тутъ 7 миль вôдъ Йорктону, въ однôмъ тавншипѣ осѣло 30 фамилій и ставимо церковь, але не чути о нѣякôмъ священнику. Не знаемо, чи мы ся маемо надѣяти коли якого священника чи нѣ, бо тутъ французкій священникъ мовить, що ту руский священникъ не пріѣде, якъ ему не позволить бискупъ зъ Виннипеґу. Але мы тому вѣры не даемо, бо читаемо ґазету, що нема права силувати Русина на латиньство, бо ту е вôльна земля. Якъ можете рускѣ священники и делеґаты старайте ся за нами Русинами; вышлѣть хочь одного священника тутъ до Йорктону, нехай насъ хочь порадить, якъ мы ся маемо тримати и дасть раду на кого маемо тоту церковь записати. Хотѣли бысьмо ся довѣдати, где есть о. Заклиньскій*) може бы пріѣхали до насъ теперь, бо пару Полякôвъ выставили собѣ косцюлъ, то положили собѣ таку цѣну: якъ ся буде женивъ Русинъ и схоче брати слюбъ въ костелѣ, то му кьсьондзъ не дасть слюбу, поки не заложить 5 дол. на косцюлъ. А дитину якъ охрестить, то мусить зложити 3 дол. на косцюлъ. Кьендза намовили, щобы не иновъ до гавзу ино нехай принесе до косцьола. Маемо кôлька дѣтей до хрещеня и тримаемо вже по року, а не понесемо до косцьола поки не пріѣде рускій священникъ.

Макс. Проць.

*) Адресъ о. Заклиньского, 388 Logan Ave., Winnipeg, Man., Canada.

Свого часу

згадували мы про поклик на першій зъѣздъ полуднево американьскихъ Русинôвъ, а нынѣ подаемо нашимъ читателямъ вôдозву на сей зъѣздъ.

„Вôдозва до рускихъ кольонѣстôвъ въ полудневôй Америцѣ. Родимцѣ! Вôдгомôнъ Вашихъ скаргъ на бракъ священникôвъ, учителѣвъ и книжокъ вôдбивъ ся могучимъ враженемъ о Русь-Украину, въ старôмъ краю, о той старизный пень, зъ котрого вôдчѣмхнули ся найкрасшѣ вѣти, найпринаднѣйшѣ лѣторости, щобы шукати лѣпшои долѣ для себе и своихъ наслѣдникôвъ, щобы шукати правды вселюдскои, правды Божои, якои въ старôмъ краю вôдъ вѣкôвъ не стало для нашои неньки Руси-Украины и для еи дѣтей. Домаганя Вашѣ приняла Русь зъ великимъ жаромъ и сердечностію, а то тымъ бôльше, що именно тѣ жалѣ суть яснымъ и неоспоримымъ доказомъ, що тѣ лѣторости, якѣ вôдъ старого пня вôдчѣмхнула буря неправды, орканъ лютыхъ кривдъ и насильствъ, море недолѣ, нужды и слѣзъ, цѣле пекло пониженя, погорды и рабства — не пропали, не усохли въ новôмъ свѣтѣ, на новôй земли, що они ту приняли ся не затративши любови до рôдного слова, до святого обряду, до рôдныхъ руско-украиньскихъ думъ и пѣсень, до того всього, що лишили намъ въ спадщинѣ нашѣ дѣды и прадѣды. Жаль и туга за своимъ рôднымъ суть яснымъ свѣдоцтвомъ, що Вы не спроневѣрили ся своѣй вôтчинѣ, що въ нашихъ грудяхъ липило ся те саме серце, яке било у нашихъ славныхъ предкôвъ, у славныхъ на весь свѣтъ украиньскихъ козакôвъ. Розжаренымъ желѣзомъ пекли ихъ, дерли пасы зъ живыхъ, всаджували на палѣ, смажили въ мѣдяныхъ быкахъ, за ребро вѣшали на гаку, помимо того нѣхто не спроневѣривъ ся своѣй вôтчинѣ! И Вы, дорогѣ родимцѣ, хоть перебулисьте цѣле море нужды, мукъ и терпѣня, то такой збереглисьте те саме серце, що прагне и тужить за своимъ рôднымъ. Тому то зрадѣла вся Русь-Украина, та хоть сама убога на интелиѓентныхъ робôтникôвъ, выслала насъ маленькій гуртокъ, щобысьмо не дали Вамъ розбристи и затонути въ морю чужихъ народôвъ, щобысьмо гуртуючи васъ до купы, скрѣпляли силы економічнѣ, орґанізуючи рускій промыслъ и торговлю. А що мы не думаемо розпочинати роботу для Васъ безъ Васъ, проте уважаемо своимъ першимъ обовязкомъ выслухати Вашои думки, а се дасть ся осягнути черезъ численный зъѣздъ мужѣвъ довѣрія зô всѣхъ закуткôвъ полудневои Америки. Тожь выбирайте сейчасъ своихъ вôдпоручникôвъ, а такими повиннѣ бути лишень люде письменнѣ, розумнѣ и статочнѣ. День и мѣсце зъѣзду означить ся пôзнѣйше осôбнымъ письмомъ. Тымчасомъ зъобовязуемо всѣхъ выбраныхъ делеґатôвъ, щобы зробили якъ найдокладнѣйшій списъ всѣхъ кольонѣстôвъ, та щобы ясно вôдповѣли на всѣ пытаня, якѣ ставляемо на залученôмъ друку. Сли залежить Вамъ, щобы забезпечити собѣ и своимъ дѣтямъ красну будучнôсть въ новôй вôтчинѣ, сли дѣйсно дороге Вамъ руске слово, святый нашъ обрядъ и руска азбука, сли хочете бути справдѣшными пiонерами культуры, сли думаете вытворити свою власну интелиґенцію, своихъ власныхъ купцѣвъ и ремѣсникôвъ, сли хочете забезпечити ся передъ вызыскомъ другихъ народôвъ, то надѣемо ся, що нашъ окликъ не прогомонить марно, но противно розпалить Вашѣ серця до дѣла, за яке бере ся хоть нечисленна, но поважна горстка интелиґенціи, що причалила сюда не для наживы, не для збираня лаврôвъ, но зъ любви и привязаня до свого бѣдного руского народу! Тожь до дѣла, любѣ родимцѣ! Приступѣть сейчасъ до выбору делеґатôвъ, а коли на зъѣздѣ западуть якѣ ухвалы, приймѣть ихъ зъ отвертыми раменами, бо лишень тодѣ забезпечимо собѣ и нашимъ дѣтямъ красшу будучнôсть, сли злучимо ся въ спôлку, та сли запануе мѣжь всѣми кольонѣстами еднôсть, миръ, любовь и згода. — Стефанъ Петрицкій, Curitiba — Rua 7 de Setembro 39. Бажатибъ лишь, щобъ сей зъѣздъ увѣнчавъ ся якъ найбôльшимъ успѣхомъ. Такій зъѣздъ придавсь бы и Русинамъ въ Канадѣ.

НОВИНКИ.

— Всѣхъ членôвъ „Союза“, що довжни намъ за „Свободу“ просимо, щобы якъ найскорше заплатили свой довгъ по день 1-ого Юлія 1902. Тѣ члены „Союза“, що заплатили за „Свободу“ напередъ зволять написати до редакціи чи послати имъ книжки чи назадъ грошѣ. Книжки могуть собѣ выбрати зô спису въ „Свободѣ“

Редакція.

— **На страйкерôвъ** зôбрала »Свобода« до нов. 22. 1900 .... $145.25

Розхôдъ одному Русинови, що сидѣвъ несправедливо въ арештѣ зъ причины страйку удѣлено	$10.00
Рускимъ студентамъ у Львовѣ	25.00
Выпозичено въ часѣ страйку Й. Ф.	5.00
„ С. П	3.00
„ Ф. О.	5.00
„ Ю. Ж.	7.00
„ М. И.	5.00
Всего выдано	$60.00
Звернули позичку: Й. Ф.	$5.00
„ „ С. П	3.00
Процентъ вôдъ грошей	6.00
Разомъ:	14.00
Прийшло до касы	145.25
Звернено „	14.00
Разомъ:	159.25
Выдано зъ касы	60.00
Остае въ касѣ	$99.25

Фондъ страйкерôвъ пôсля страйку носивъ и носить назву фонду народного и знаходить ся въ рукахъ редакціи »Свободы«. Редакція »Свободы« готова кождои хвилѣ позоставшій у неѣ грошѣ ($99.25) або роздати помѣжь страйкерôвъ або звернути жертводателямъ, або дати на „Еміґраційный Дôмъ“, „Шкôльный фондъ“, або на яку небудь другу цѣль пôсля волѣ жертводателѣвъ. Просимо всѣхъ, що жертвували на сей фондъ, щобы найдальше до кôнця августа сего року дали вôдповѣдь що зъ тымя грôшми зробити, бо въ противнôмъ разѣ редакція »Свободы« ужіе тѣ грошѣ такъ якъ буде за найвôдповѣднѣйше уважати.

Ред. „Свободы“.

Дальше касове справоздане зъ жертвъ зложеныхъ на „Р. Н. Дôмъ Еміґраційный“.

Делеґаты на VII. гол. конвенціи Р. Н. Союза*) зложили разомъ	$ 8.00
зъ перенесеня	693.30
разомъ	$721.30
розхôдъ по день 29. юлія б. р.	14.62
станъ касы зъ днемъ 30. юлія б. р.	$706.68

УВАГА: *) Въ высше згаданыхъ $28.00 мѣстить ся жертвы: Н. Кравчишина 1.00 и Ивана Гардого 1.00.

Лазоръ Сиротякъ
касіеръ.

— **Русины** въ Паранѣ (Бразилія). Лише частина кольоніи Люцены е заселена Русинами, а проча часть тои оселѣ заселена Поляками зъ Конґресôвки, котрѣ тамъ поселились передъ 10 лѣтами и лежить она на самôй межи сусѣдной державы С. Катаріны. Вôдъ кôнцевои лініи, що звесь Моема, йдуть бôчнѣ лініи Сильва, Монторія, Ирасима и Коста Карвальйо. Заселенѣ они переважно галицкими Русинами, котрѣ мають на кольоніи ажь чотыри церковцѣ — впрочѣмъ дуже лихѣ. Дальше пише Шимковичь: „На кольоніяхъ (лініяхъ) новѣйшихъ, т. е зъ передъ пяти и шести лѣтъ, становлять бôльшôсть поселенцѣвъ численнѣ Русины зъ незначною домѣшкою Русинôвъ латиньского обряду. Замѣтне е явище: въ супружествахъ мѣшаныхъ помѣжь Русинами и латинниками-Русинами, дѣти завсѣгды идуть за рускою стороною. Пôдъ зглядомъ моральнымъ мешканцѣ кольоніи стоять высше, як въ старôмъ краю... Молодѣжь до вôйска не йде, женять ся проте вчасно, одже нема часу думати о розпустѣ. За се иншѣ народнѣ хиби: сварливôсть, незгода, сплетнѣ, забобоннôсть и... піяньство мало-що зменшились въ порôвнаню зъ европейскими вôдносинами. Забобоннôсть навѣть змагаесь. На кождôй майже лініи можна найти одну або кôлька жѣнокъ, уважаныхъ за „чарôвницѣ“, якихъ головною специяльностію мае бути, якъ и де инде, вôдбирати молоко коровамъ...“ Руска оселя люценьска, именно лінія Моема, лежить на межи територіи лютыхъ Индіянъ-Ботокудôвъ, котрѣ вже кôлька разôвъ нападали на нашихъ поселенцѣвъ и убили кôльканайцять особъ. Нашѣ поселенцѣ въ Паранѣ, хоть — при дуже тяжкôй праци на своихъ ґрунтахъ — мають що ѣсти, то однакъ не мають де збувати своихъ смирныхъ продуктôвъ и дуже тяжко имъ о грôшь. Незвычайно великій клопôтъ мають зъ одежею, бо тамъ всякѣ товары дуже дорогѣ; неодинъ ходить одже въ лѣсахъ часто майже наго. На оселяхъ пануе пересудъ, що тамъ ленъ не удае ся, а се тому, що цѣлкомъ не повела ся проба его управы. Тымчасомъ, якъ видно, зъ пробъ пôднятыхъ въ Ріо Кляро удае ся ленъ. На кольоніяхъ не удаесь также узыскати свого насѣня буракôвъ и спроваджуесь все свѣже зъ Галичины, ажь специяльно на однôй зъ кольоніи — С. Барбара мають свое насѣне буракôвъ; се, здае ся, властивôсть землѣ. Австрійскій конзуль зъ Куритибы въ своихъ справозданяхъ про житє нашихъ еміґрантôвъ въ Паранѣ пише, що въ цѣлôй сѣй державѣ вôдносины для чужихъ кольонѣстôвъ дуже неприхильнѣ и що длятого вôдъ еміґраціи въ сѣ стороны треба якъ найусильнѣйше вôдраджувати.

— **Пише** намъ ч. Иванъ Конь зъ охрестности Вестъ Селкіркъ, Ман. (Канада), що тамъ надѣють ся гарныхъ живъ. Дощѣ, якѣ перепадали вôдъ початку мая, здѣлали много добра, бо все росло, ажь любо. Земля въ тыхъ сторонахъ досыть плодородна, але т. зв. „фармôвъ гомстетôвъ“ вже нема. Хто хоче тамъ поселити ся, мусить купити землю.

— **Зъ** Верджинiи пише намъ п. А. Ф.: „Пріѣхали недавно люде изъ Росіи и розказують, що тамъ повстала нова вѣра. Люде выбрали собѣ Христа (чоловѣка) и Богородицю (жѣнку). Коли зôйдуть ся разомъ на собране, то Христосъ проповѣдуе, Богородиця судить, а люде приходять и цѣлують Богородицю у пяту, у ногу. — Много людей утѣкае зъ вôдсѣля, покидають фармы по 100 и по 200 акрôвъ, покидають садки, пчолы, худобу, свинѣ, конѣ, а самѣ идуть у Дакоту. Фармôвъ ихъ нѣхто не купуе. За 150 акрову фарму не дають и 200 долярôвъ. А зъ Дакоты пишуть, що тамъ дають по 160 акрôвъ землѣ даромъ, а хто не схоче тамъ жити то по 13 мѣсяцяхъ може продати свою фарму за 5.000 долярôвъ“. — (Се правда, що въ Дакотахъ можна ще дôстати по 160 акрôвъ землѣ даромъ (гомстедъ), але землѣ даровои тамъ дуже вже мало и далеко вôдъ желѣзнои дороги. Зате неправдою е, що чоловѣкъ може продати землю, котру дôставъ по 13 мѣсяцяхъ за 5000 долярôвъ. Земля зôстае власностію чоловѣка мабуть допера по 5 рокахъ, тай неможливо, щобъ цѣна землѣ такъ скоро въ гору пôдскочила ажь на 30 долярôвъ за акеръ. Сѣ вѣсти розпускае оденъ Москаль, що робить на тôмъ добрый бизнесъ, а дурнѣ люде слухають его. Ред.)

— **На** конвенціи въ справѣ гр. кат. церкви въ Америцѣ вôдбувшôй ся въ Scranton, Pa. дня 22-ого юлія 1902 були слѣдуючѣ священники: Годобай А., Волкай Е., Волкай М., Балогъ М., Мартякъ Г., Грабаръ И., Медведскій Ю., Чурґовичь, Каминьскій А., Обушкевичь Т., Яцковичь, Стецовичь, Дзубай А., Чучка Ю., Поповичь, Воленьскій Н., Мглей, Злоцкій О., Галько Ив., Simons (сирійскій), Ґуланичь (хорватскій) и Дмитрôвъ Н. (яко гôсть). Делеґатôвъ було 42, зъ котрыхъ звѣстнѣ намъ имена слѣдуючихъ: Петраничь Ив. зъ Windber, Pa, Луцякъ П. зъ Cleveland, O., Голодякъ Ю. зъ Yonkers, N. Y., Головякъ Ив. и Добошь Ю. зъ Lansford, Pa., Лежиньскій Ив., Пайдичь Ю. зъ Scranton, Pa., Лембикъ Е. зъ Hazleton, Pa.

— **Урожаѣ** сего року на Угорщинѣ о много лѣпшѣ, якъ въ роцѣ минувшôмъ.

ПОСЛѢДНѢ ВѢСТИ.

Вôйско мордуе страйкуючихъ хлопôвъ.

Зъ Вѣдня телеґрафують 5 ого Августа: Хлопы (рускѣ) страйкують майже въ цѣлôй всх. Галичинѣ. Въ Бусековцѣ (?) кôнне вôйско атакувало страйкерôвъ и убито 5, покалѣчило 64 а арештувало 173 хлопôвъ. Хлопôвъ поарештованыхъ поковали въ ланцухи и замкнули до стайнѣ, где лежать на купѣ, немогучи рушитись черезъ много годинъ. Вôйта зъ Камѣнки также закули въ ланцюхи за те, що тримавъ сторону страйкерôвъ. Хлопы хотѣли оборонити вôйта, зъ рукъ жовнѣрôвъ; почалась бійка, въ котрôй убито 2 хлопôвъ 3 покалѣчено а 19 заарештовано. Въ другихъ битвахъ хлопôвъ зъ вôйскомъ 16 хлопôвъ убито а 200 покалѣчено.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

М. Ч. Pittsburg, Pa. — Просимо подати намъ вашу точну адресу, бо хочемо вамъ вôдписати.

Кость Дол., Jessup, Pa. — Просимо пôдписати всегда Ваше честне имя, скôлько разъ пишете до редакціи.

— **Т. Б. Дуд... Ч. Галичина.** — Просимо писати на адресу: Mr. John Bodrug, Sifton, man. Canada.

СУПРУЖІЙ ПОЄДИНОКЪ.

— Смѣшне оповѣдане. —

Що супружество есть въ певныхъ взглядахъ не сумнѣвнымъ щастемъ, то може посвѣдчити Митро Цокало, ґазда на цѣлôмъ ґрунтѣ. Доля ущасливила его доброю, розумною и чесною жѣнкою. А якъ згадае, що вже переживъ зъ нею ажь 15 лѣтъ, то самъ себе не пôзнае. Вôнъ ґазда, голова родины — вôнъ такій розумный — однымъ словомъ герштъ до всього — ставъ попыхачомъ бабы, мусѣвъ пôдчинитись комендѣ своеи сердечнои Євы.

Зъ початку, доки ще не минувъ чаръ молодыхъ лѣтъ, воно йшло яко тако, скоро-жь минули днѣ молодого щастя, то Митро побачивъ другу сторону своеи золотои монеты. Правда, вôнъ посѣдавъ значну мѣрку вôдпорности, але що его Євунелька мала штыри разы бôльшу мѣрку, то вôнъ нѣбы сильнѣйша половина супружества, мусѣвъ пôдчинитись нѣбы слабшôй половинѣ. Она ґаздувала всѣмъ и всьо мусѣло еѣ слухати, почавши вôдъ маленького курятка, а скôнчивши на чоловѣкови. Митро — Богомъ а правдою — на тôмъ зле не выходивъ, вôнъ навѣть пробувавъ часами зъ неповодженемъ ставити на своимъ, але що-жь ему зъ того? Єго все грызло, що вôнъ не ґазда на своимъ ґрунтѣ, що вôнъ не паномъ свого дому!

Вôнъ мусѣвъ слухати и робити, що баба сказала. Вôнъ мôгъ злоститись, гнѣватись и проклинати, пробувавъ навѣть сваритись, але Євка повела всѣмъ такъ, що стало на еи. Вкôнци добродушному Митрови не стало терпцю и вôнъ рѣшивъ положити конець бабскимъ рядамъ.

Може-бъ Митро не бувъ такъ скоро вôдваживъ ся на таке геройство, якъ бы не сусѣдъ Гриць Брехуновычь. Брехуновичь бувъ сѣльскимъ »гадукатомъ«, его знали всѣ и вôнъ всѣхъ. Давнѣйше вôнъ пивъ и жѣнку бивъ, доки не загнавъ до гробу, а коли друга жѣнка вдалась піячка, то Гриць самъ переставъ пити, але жѣнку бити нѣ. Вôнъ, подыбавши Митра въ коршмѣ, потрафивъ такъ красно приговорити, такъ чудесно змалювавъ турецке панованє въ его домѣ, що Митро сказавъ собѣ: се мусъ устати, я ґазда въ хатѣ!

Митро пôдпитый и лютый, якъ паньска собака, вернувъ домôвъ пôзно въ ночи, чого давнѣйше нѣколи не бувало. Євка уважала за потрѣбне вôдчитати Митрови „отче нашъ.“ Ще не отворила гараздъ губы, якъ Митро наче опареный, затиснувши зубы, скочивъ до Євки, хопивъ за ковнѣръ и крикнувъ: »Ты сяка така, ты менѣ будешь розказувати? Маршъ менѣ вôдси!«

Баба здурѣла, але скоро опамяталась, вôдôпхала Митра и хотѣла свое скôнчити. Втôмъ Митро вхопивъ столець и такъ дмухнувъ нимъ въ полицю, що всѣ миски и горшки посыпались черепками. Євка зъ крикомъ втѣкла.

Митро ставъ гордый на свôй поступокъ. „Чей вже разъ скôнчилось турецке панованє въ моимъ домѣ“ — говоривъ самъ до себе — „най знае, я ту ґазда!“

Вôдъ того часу справдѣ настала змѣна въ домѣ Митра, Євка робила всьо въ дома, якъ й перше, але до мужа не вôдзывалась анѣ словечкомъ. Навѣть не дивилась на него. Она варила ѣсти, ставила на стôлъ, сѣдала разомъ до стола, але мовчала на всѣ пытаня, мовь бы еѣ загородило. Навѣть не заговорила, коли Митро умысно высыпавъ весь попôлъ зъ люльки на землю и плювавъ на пôдлогу, чого она найгôрше не любила.

Таке поступованє бабы выводило Митра зъ терпеливости, а треба знати, що Євка поводилась въ тôмъ всѣмъ зъ желѣзною вытревалостю. Вôнъ робивъ еи на злôсть, ховавъ передъ нею хустку, до чобôтъ, але баба мовчала, якъ заклята.

Нарештѣ ему вже було всьо одно, вôнъ сказавъ собѣ, що мусить щось такого выдумати, щобы баба заговорила.

Разъ посѣдали до вечерѣ. На столѣ стояла повна миска кисѣлю. Вôнъ зачавъ говорити, але Євка навѣть де зважала. Се его такъ розлютило, що вôнъ въ тôй хвили впакувавъ еѣ мѣжь зубы повну ложку кисѣлю. Правда, друга ложка полетѣла понадъ Митровою головою и вôдбилась на шатахъ св. Варвары, що висѣла на стѣнѣ, але на тôмъ конець. Євка забралась и бôльше зъ Митромъ не сѣдала до стола.

„Вже 14 день минуло, якъ бабѣ замкнуло мову“, — говоривъ Митро, — „се не жартъ!“ „Якъ она може такъ мовчати? Се чудо, не баба! Але жити такъ довше, то годѣ!“ Та най бы вже разъ заговорила!‘.... Вôнъ чудувавсь и сумувавъ... „А ну жь въ бабу що вступило!“...... думалось ему.

Засмученый пôшовъ до сусѣда Брехуновича. По якôй годинцѣ вернувъ домôвъ веселый, ходивъ по хатѣ, смѣявъ ся и пôдсвистувавъ... Нарештѣ потягнувъ нову свиту, взявъ иншій капелюхъ и на оманцѣ выбравъ ся на приходство. Вкоротцѣ вернувъ домôвъ ще веселѣйшій, мало зô скôры не выскочивъ зъ радости, такъ що й Євка вже зачала звертати увагу на него...

„Она заговорить.... Она мусить теперь заговорити!“.... Крутилось ему въ головѣ, якъ жорновый камѣнь.

Прійшла свята недѣленька. Євка зôбралась и пôшла до церкви, а Митро оставъ дома. Она — якъ звычайно — заняла свое мѣсце въ церквѣ пôдъ хорами за стовпомъ на пачцѣ зô свѣчокъ по бабскôй сторонѣ. Ту она молилась и дрѣмала.... думала о квочцѣ, рахувала курята, оцѣнювала свое ґаздôвство и знову молилась. Днесь молитва еи якось не клеѣла ся. Она хотѣла молитись, але не могла; навѣть о куряхъ, телятахъ и пацятахъ забула. Въ еи головѣ крутивсь еи чоловѣкъ въ рôжныхъ постатяхъ; она задумалась надъ тымъ, що дѣялось въ дома, и.... задрѣмала....

Пробудилась ажь при кôнци науки. Наче въ снѣ еи прочулось, що священникъ згадавъ еи имя... Морозъ перейшовъ по тѣлѣ, она наставила слухъ.... Слухае, а священникъ говорить: „Однôй зъ нашихъ ґаздынь, Євцѣ Цокало, котру всѣ добре знаете, сталось нещасте. Єѣ замкнуло губу и вôдобрало мову! То-жь дорогѣ братя и сестры помолѣть ся днесь зô мною въ намѣреню еи и цѣлои родины, щобы Господь Богъ вôдвернувъ те нещасте вôдъ неѣ назадъ!“

Для людей — правда — се була новина, але повыходивши зъ церкви довго о тôмъ не балакали, бо Євчинъ языкъ знали ажь надто добре. Але для Євки було се чимсь такъ дивнымъ и страшнымъ, що навѣть сли бъ небо було впало на землю, то не поразило бъ еѣ такъ. Она навѣть не ждала кôнця богослуженя, але наче спарена выбѣгла зъ церкви сейчасъ и якъ бы передъ скаженою собакою гнала домôвъ. Слова священника гримѣли въ еѣ ушахъ такъ чудно, якось такъ несамовито, що еѣ здавалось, що не то люде и цѣла церква, але навѣть той стовпъ пôдъ хорами и та пачка, на якôй сидѣла, повтаряють слова священника. А се все ще додавало еи бôльшои злости и люти.

„Ахъ той негôдникъ, той миршавый... той хлистокъ...“ перебираючи цѣлый засѣкъ титулôвъ и прозвискъ, „...вôнъ смѣвъ мене такъ зганьбити, а цѣле село и старенького священника выставити на смѣхъ!?“

Она лиха, якъ тôлько чоловѣкъ може стати лихимъ, забула о всѣмъ и запалала пôмстою. Она мусить пôмститись на тôмъ безвстыднику таки днесь — таки сейчасъ...

Она впала на подвôре якъ куля, а побачивши мужа коло стола пôдъ вôкномъ, злапала за полѣно и шпурнула нимъ такъ сильно, що всѣ шибы розлетѣлись на куснички, а полѣно наче блискавка влетѣло до хаты. Може бъ було й назначило Митра, але вôнъ въ часъ вôдхиливъ ся. Вже пôдъ вôкномъ зачала садити громами и проклонами, а въ хатѣ вже не знала краю. И кричала и проклинала и грозила, скреготала зубами и затискала кулаки; проклоны сыпались зъ мѣшка..... А Митро сидѣвъ на лавцѣ и зъ якоюсь нетаеною радостю въ серцю, пыкавъ люльку. Коли жь баба вже змучилась и трохи утихла, то Митро пôдскочивъ зъ лавки, зложивъ руки до молитвы и — звернувшись до образôвъ — крикнувъ зъ цѣлои душѣ:

„Хвала-жь Тобѣ Господоньку, що моя Єва — моя добра Євунечка нарештѣ заговорила! Слава Тобѣ Боженьку и вамъ всѣ всѣ святѣ, що заговорила...!“

Ярославъ.

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly, published every Thursday by the Svoboda Publ. Co., 111 Lackawanna Str., Olyphant, Pa.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered at Olyphant, Pa. Post Office as Second Class Matter.

„Свобода“
часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на рôкъ $2.00
„ „ „ пôвъ року 1.00

Оплачувати ґазету треба все-гда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджістрова-нôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то е картечку, котру достанете вôдъ почтаря або аґента на експрессовôмъ офисѣ, пошлѣть намъ, бо безъ того мы не годнѣ грошей достати.

Адресъ:
„SVOBODA“
111 Lackawanna Str.,
OLYPHANT, PA.

Нумеръ телефону: 8082.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, такожь свôй старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не принимаемо.

Хто хоче, щобы его статя, допись и т.п. були надруковані въ „Свободѣ“ въ четверъ, той мусить прислати намъ тую статю або допись такъ, щобы мы ѥ достали найдальше въ попередну суботу.

УВАГИ.

На конвенціи въ Scranton, Pa., котру скликавъ о. Годобай, явилось всего 19 угорскихъ священниковъ. На зъѣздѣ, якій вôдбувъ ся 3 роки тому въ Филаделфіи було 28 священниковъ (угорскихъ и галицкихъ.) На зъѣздѣ въ Brooklyn ѣ, котрый вôдбувъ ся сейчасъ по приѣздѣ о. Годобая до Америки, було присутныхъ самыхъ угорскихъ священниковъ трійцять колька. Що се значить? Що се значить, що на конвенцію въ Scranton, Pa. явилось менче священниковъ, якъ на котрый небудь другій зъѣздъ, скликаный послѣдными часами въ справахъ церковныхъ (кромѣ, розумѣе ся, зъѣздôвъ скликуваныхъ галицкими священниками, на котрыхъ зъ угорскихъ священниковъ не явивъ ся)? Тажь сей зъѣздъ скликувавъ не хто небудь, але самъ о. візитаторъ, котрого прислали: „краина“ и престолъ римскій! Се значить, мабуть, не що иншого, якъ тôлько те, що о. Годобай тратить ґрунтъ пôдъ ногами навѣть помѣжъ своими власными угорскими священниками. Зразу не знали угорскій священники, чи о. Годобай мае яку власть надъ ними, або нѣ, отже ѣхали на стромголовъ до Бруклина, а теперь переконавшись, що вôнъ жадноп власти немае, волять сидѣти дома, якъ волочитись по конвенціяхъ.... Только тымъ можна обяснити собѣ те, що на конвенцію въ Скрентонъ, Па. прибули именно священники зъ далекихъ Вестôвъ; видно не знали еще, що о. візитаторъ за рыба — а тѣ, що були поблизше, зовсѣмъ не показались.

Потѣшаючимъ на видъ здае ся бути сей фактъ, що на конвенцію церковну приѣхало ажь 52 свѣтскихъ делеґатôвъ, однакъ коли приглянемось сему фактови близше то побачимо, що и тѣшитись тому нема такъ дуже причины. Делеґаты були по бôльшôй части дяки тыхъ священниковъ, якй ще не знали, хто есть о. Годобай. Делеґаты зъ поблизькихъ сторôнъ, а навѣть зъ парафіи такого головача, якъ о. Лавришинъ, зовсѣмъ не приѣхали, а если и приѣхали деякй зъ близшихъ сторôнъ, то по бôльшôй части тôлько для того, що боялись, щобы „духовники“ на сѣй конвенціи знову не робили якихъ пляновъ на розбите „Соединенія.“

Цѣла конвенція була дуже коротка и бурлива. Деякй делеґаты були очевидно дуже ворожо настроенй взглядомъ „духовниковъ“, а се видно було зъ того, що наколи лишь котрый зъ духовниковъ, особливо тыхъ изряднѣйшихъ, хотѣвъ щось сказати, ось примѣромъ хочь бы яке внесене поставити, то делеґаты сейчасъ зрывались на рôвнй ноги, били по лавкахъ кулаками и протестували, не выслухавши навѣть впередъ добре, що дотычный духовникъ хоче сказати... Одинокимъ рѣшенемъ сеи конвенціи можна назвати се, що въ октобрѣ буде другій мітинґъ. Про проперты закуплені о. візитаторомъ о. Лавришиномъ и другими священниками чомусь не було анѣ згадки, мѣжь тымъ, якъ все показувало на тое, що конвенція була скликана въ тôй цѣли, щобы тіи-жь проперты всилити на каркъ народа.

По конвенціи дуже гнѣвались делеґаты, що на дурничку тягано ихъ такій далекій свѣтъ, а властиво нѣчого не враджено.

О. візитаторъ самъ собою робить враженє чоловѣка дуже гречного. Попри тôмъ видно, що вôнъ сильно пригнобленый. Прійшомъ, очевидно, зъ иншими надѣями и плянами, а попавъ въ такй вôдносины, що Господи сохрани! Зô всѣхъ сторôнъ кричать, бють, лають, ба навѣть самй деякй угорскй духовники опускають его. А тй, що вдають его приятелѣвъ, вмѣсто помагати ему, пôдставляють ему ноги, хотять представити его тутъ передъ народомъ яко ихъ ворога, а передъ мѣродайными сферами въ краю, якъ чоловѣка неспособного та въ той способъ бажають самй осягнути достоинство амер. гр. кат. епископа. Фактôвъ на се богато. И буча на конвенціи »Соединенія« въ Johnstown, Pa. пôднята безъ причины и закупно пропертôвъ въ Скрентонъ, Па. и посвячене церкви въ Passaic, N. J. — все те показуе, що деякй пріятелѣ и опѣкуны хотѣли о. Годобая осмѣшити и зганьбити передъ народомъ.

А вже зъ тыми пропертами въ Скрентонъ, Па. то выйшовъ чистый скандалъ. Якйсь поворники о. Годобая, (бо не думаемо, щобъ вôнъ самъ те робивъ), обѣцяли парахіянамъ церкви Пр. Дѣвы въ Скрентонъ, Па., що если дадуть чи позичать $500.00, то ихъ церковь буде »бискупска«, коло неѣ буде семинарія и т. п., словомъ у нихъ буде осередокъ гр. кат. церковного житя въ Америцѣ. Дюде зласились на солодкй слова, позичили зôдкись $500.00. хочь и якъ ихъ церковь бѣдна, и дали $500.00 — а о. візитаторъ тымчасомъ купивъ 6 акрôвъ землѣ на передмѣстю Скрентону и тамъ замешкавъ, ба навѣть конвенцію не скликавъ до ихъ церкви, але до другои церкви въ тôмъ самôмъ мѣстѣ, зъ котрою церковь Пр. Дѣвы стоить на ворожôй стопѣ. Наслѣдокъ сего бувъ такій, що парафіяне церкви Пр. Дѣвы зажадали сейчасъ вôдъ о. Годобая звороту згаданыхъ $500.00, свому священникови о. Лендельови заказали ити на конвенцію пôдъ загрозою утраты посады, а своимъ парафіянамъ такожь заказали туда ити пôдъ карою $25.00. Кромѣ сего парафіяне церкви Пр. Д. не занедбали вылляти свою злость на о. Годобая зъ повызшои причины всѣлякими проклонами, лайкою и т. д. и то передъ самою церквою, де вôдбувалась конвенція.

Не менчій скандалъ выйшовъ и зъ другою $500.00 позичкою. Якійсь добродушный чоловяга, намовленый правдоподобно такожь пріятелями о. Годобая, позичивъ на згаданй проперты $500.00 а теперь зачувши, про щось недобре, рôвножь жадае звороту грошей. Ну. зъ такими дорадниками и пріятелями о. Годобай далеко не зайде.

Угрорускй духовники по конвенціи выглядали такожь доволѣ сумнй та пригнобленй. „Дружество“ , такъ величаво заложене въ Johnstown, Pa. пôдчасъ конвенціи »Соединенія« упокоилось вже, якъ можна було зрозумѣти зъ бесѣды декотрыхъ духовниковъ. Такъ само часописи выдавати правдоподобно не будуть. Они бачать теперь якъ сильно ихъ „хтось“ надувъ (для своеи цѣли, розуміесь) радивъ имъ опускати конвенцію »Соединенія«, и якъ много утратили они черезъ тое въ очахъ народа, бо можна сказати, остали безъ народа. Але отверто сего признати не хотять. Оправдують себе тымъ, що они выступали въ оборонѣ правъ бôльшости членôвъ »Соединенія«, що не суть ситизенами, та що звѣстный параґрафъ, установленый Жатковичемъ и компаніею лишь на те, щобы выкинути попôвъ зъ уряду, бо тіижь могли бы выкрыти ихъ ошуканьства. Але всѣ тй оправданя якось не промовляють до переконаня. Тажь попы були урядниками »Соединенія« и яко такй могли на конвенціи, а сли була потреба, то и по конвенціи, сконтрольовати книги и касу »Соединенія«. Они могли тое зробити яко старй урядники. Конець кôнцемъ.. Жатковичь побѣдивъ и есть надѣя, що духовники и п. Жатковичь зъ своею партіею помирять ся и будуть знову жити въ згодѣ... А нема красшои рѣчи надъ згоду — думають сентиментальнй Русины. Таку думку можна чути неразъ вôдъ нашихъ людей. — Говорено про се и по конвенціи особливо тогды, коли то въ одной зъ реставрацій засѣли при столѣ побочь себе »священники руского народа« (инакше ихъ годѣ на звати одным именемъ) найрôжнѣйшихъ партій и вôдтѣнкôвъ. И мы не е противнй згодѣ, такъ щожь, коли жите показуе, що она наразѣ можлива хиба — при столѣ...

А заповѣдженый зъѣздъ представителѣвъ Рускои Церкви въ Америцѣ, заповѣдженый на 5-ого Августа с. р. въ Scranton, Pa. не вôдбувъ ся. Галицкй священники, що хотѣли поступати пôсля ухвалъ филадельфійского збору священниковъ, и скликали два мітинґи въ Shamokin и Harrisburg вôдповѣдно ухваламъ сего збору, зôстали полишенй самимъ собѣ, хотяй на оба зъѣзды запрошували такожь всѣхъ угрорускихъ священниковъ и ихъ парохіянъ. Теперь, якъ довѣдуемось зъ достовѣрного жерела, галицкй священники бачучи, що и угрорускй священники зъ о. візитаторомъ на чолѣ, пôдъ напоромъ волѣ народа, починають вступати въ ихъ слѣды (доказомъ есть склика не на конвенцію побôчь священниковъ такожь свѣтскихъ людей и параґрафъ про выборы епископа священниками и людьми) ждуть оголошеня друкомъ статутôвъ читаныхъ на конвенціи въ Scranton, Pa. щобы опôсля скликати зборы и сказати свое слово. Не дивитись **хто** робить, кобы лишь **добре** робивъ — ось що бôльшôсть зъ нихъ думае. Такою, мабуть, есть такожь думка нашихъ интеліґентнѣйшихъ, свѣтскихъ людей.

Канадійскй Русины вже пару лѣтъ просять о своихъ священниковъ. Чи думае митрополитъ выслати якихъ (але не Жолдакôвъ) и коли, чи буде спокôйно дальше приглядатись, якъ латинники захоплюють ихъ въ свои пазурѣ? А въ сусполь-ности галицкôй чи не знайде ся анѣ оденъ щирый Русинъ — священникъ, що скинувъ бы зо себе рутеньску, заячу натуру и схотѣвъ стати душпастыремъ для Канадійцѣвъ?

Ходить поголоска въ Олифантѣ, Па. що г. Гладикъ „дошикувавъ“ минувшого Вôвторка якогось попа ажь до Mayfield, Pa. — Говорять такожь, що свôй готель выарендувавъ о. Обушкевичь „русскому политическому клюбови“, але заприсягнувъ кождого члена клюбу, що не буде пити въ жаднôмъ другôмъ готелю, а лишь въ готелю о. Обушкевича. Ся поголоска здаесь бути неправдоподобною, бо трудно вѣрити, абы такій старый священникъ, якъ о. Обушкевичь, пускавъ ся на такй рѣчи и заприсягавъ людей, щобы пили лишь въ его готелю. Впрочѣмъ хто знае?

СТРАЙКЪ.

Минувшій тыждень належить до найкритичнѣйшихъ въ хроницѣ сегорôчного страйку майнерôвъ. Мѣжь страйкерами проявляе ся именно бракъ терпеливости и огôрчене на властителѣвъ майнôвъ. Мѣсцями прійшло зъ тои причины до грôзныхъ заворушень. И такъ: Въ Карбондейлъ, Па. пострѣлено небезпечно суперинтендента копальнѣ, Лодмена. Ранено его шротомъ въ шію.

Въ Дурией, коло Олдфорджь, Па. забажала компанія розпочати роботу въ майнахъ при помочи спроваджeныхъ „скебôвъ“. На вѣсть о сѣмъ згромадило ся коло шафту копальнѣ поверхъ 400 страйкерôвъ и заняли такъ грôзне становище супротивъ заряду майнôвъ, що самъ шерифъ порадивъ капиталістамъ, абы не грали зъ огнемъ. Компанія не бачила иншои рады, лише понехати роботу.

Въ Лансфордъ, Па. выкликало велике огôрчене поведене шерифа, котрый арештувавъ кôлькохъ страйкерôвъ. При помочи товаришôвъ робôтниковъ удало ся арештованымъ обезъоружити сторожу и утечи зъ вязницѣ.

Въ Нантикокъ, Па. страйкери знищили до основъ домы, въ якихъ мешкали „скебы“.

Подôбно лучало ся въ охрестности Шамокінъ, Па. Вилксберъ и Скрентонъ, Па. а вже до найбôльшихъ заворушень прійшло вечеромъ, дня 30 м. м. въ Шенандоа, Па. Ту обильно полила людска кровця, бо поліція и страйкеры стрѣляли до себе, наче на вôйнѣ. Шѣстьохъ поліціянтôвъ було раненыхъ, двохъ погибло. Чимало робôтниковъ рôвножь ранено, (де якихъ навѣть дуже небезпечно), однакъ ихъ число незвѣсне зъ тои причины, що страйкери сейчасъ прятали такихъ зъ мѣсця боротьбы. Надоспѣвъ такожь на помôчь поліціи зъ Потсвиль шерифъ, Бедделъ, вразъ изъ кôльканайцятьма оружними помôчниками, але ся горстка не могла нѣчого вдѣяти середъ кôлькатысячнои товпы роздратованыхъ робôтниковъ. Двохъ помôчникôвъ шерифа, его братъ и братаничь, Йосифъ Беделъ й С. Р. Беделъ, втратили жите пôдъ пястуками и обцасами товпы. Супротивъ сего шерифъ просивъ телеґрафічно ґубернатора Пенсилвеніи о вôйскову помôчь.

Найзавзятшу борбу зведено коло желѣзничои стаціи, котру облягло 5000 страйкерôвъ.

Поліція и шерифи ратували ся въ сей способъ, що поскакали на переѣжджаючу льокомотиву и утекли.

О першôй годинѣ въ ночи ґубернаторъ выдавъ приказъ змобилізованя 8-ого и 12-ого пѣшого полка народнои ґвардіи и ескадроны кôнного вôйска, котре специяльнымъ поѣздомъ приѣхало дня 1-ого с. м. до Шенандоа.

Коли се стало ся, властителѣ майнôвъ почали ликувати и раду вати ся. Гадали сердеги, що пôдъ охороною вôйска пустять въ рухъ хочь одну двѣ копальнѣ. Завели ся одначе.

Зô страйкерôвъ й надальше не вертае нѣхто до роботы, а „скебы“ боять ся Шенандору, мовъ огню. Такимъ способомъ панове капиталисты ще разъ перечислили ся, выкликуючи заворушене.

Треба ту запримѣтити до того, що робôтники, котрй тратять зимну кровъ и беруть участь въ заворушеняхъ, дуже зле дѣлають. Тымъ помагають они не собѣ, тôлько своимъ ворогамъ. Найлѣпшою тактикою въ часѣ кождого страйку, е спокôйне поведене и терпеливôсть. Безъ нихъ можна попечи ся болючо. Можна боронити ся правно передъ терором капиталістôвъ, але нѣколи не оплачують ся заворушеня.

Зъ Вестъ Вирджіны надоспѣли вѣсти, що капиталісты казали арештувати кôлькохъ робôтничихъ аґітаторôвъ а мѣжь ними и звѣсну пріятельку робôтниковъ, паню Джонсъ. Кромѣ того оденъ судія, лизунъ капиталістôвъ, выдавъ „инджонкшенъ“ (заборону), абы страйкерамъ не вольно давати грошевои пôдмоги. Проводирѣ страйкерôвъ запротестували противъ сего и вôднесли ся до найвысшого суду въ Вашинґтонѣ. Буде се однымъ доказомъ больше, якими поганими средствами воюють властителѣ майнôвъ.

Президентъ Мічелъ оголосивъ оногды, що капиталістичнй ґазеты ширять брехливй вѣсти, будь то бы страйкери вертали до працѣ. Доси не допуставъ ся такои зрады нѣоденъ юнійный майнеръ.

То для него ничь.

Въ Американьско Слов. Новинахъ въ выданю зъ дня 30 Юлія с. р. помѣщена цѣкава оповѣстка, котра звучить:

„Янъ Шабо, ґр. кат. духовникъ на Савтъ Сайдъ (Питсбурґъ, Па. — ред.), касіеръ »Дружества« и спôввластитель „Слов. Американа“, анѣ не припускаючи щось подобного, доставъ вôдъ своихъ парохіянъ таке писемко: »єли панъ превелебный возьмуть участь въ конвенціи въ Скрентонъ, дня 22. юлія, повѣдомляемо ихъ, щобы до 30 днѣвъ о пустили нашу фарность.

Рада церковна.“

А справоздавецъ додае вôдъ себе таку потатку: Загалом есьмъ обовязаный донести, що панъ Шабо пустивъ ся — чи зъ жалю чи зъ чого, не знати — слезы ронити и заприсягнувъ, що вже бôльше ничь не хоче мати до роботы зъ мадяронами.

Насамперед намъ не хоче ся вѣрити, щобъ той хлопина потрафивъ плакати. Оденъ честный угрорускій священникъ запевнявъ насъ, що коли того чоловѣка бештаешь послѣдными словами, то вôнъ на то смѣе ся. Єсли жь то всьо правда, о чôмъ пишуть Ам. Слов. Новины, то мы вôдъ себе додамо таке объясненє:

Той самъ панъ Сабовъ, коли въ м. октобру 1899 р. приѣхавъ до Питсбурга на комісію зъ рамени бл. и усопшого совѣту филадельфійского, щобы полагодити спорячй стороны, по урядовôмъ выслуханю людей намовлявъ ихъ, щобы вôдорвали ся и заложили нову парохію а вôнъ самъ прійде имъ за „духовного“.

Коли о. Стефанъ Яцковичъ своимъ поступованемъ надоѣвъ людямъ и тіи нараджувались, що зъ нимъ зробити, той самъ п. Сабовъ своими листами до куратора випрошувавъ ся, щобы го приняти — коли еще тамтой бувъ — такъ, що на митинґу рады церковнои той кураторъ, до котрого писавъ Сабовъ, сказавъ: »поволяйме тего, ктери ше намъ нука«.

Сусѣднй угро рускй священники говорять межи собою, що той панъ Сабовъ выгнавъ о. Ст. Яцковича зъ Питсбурга. Той самъ панъ Сабовъ заложивъ въ Питсбургу ґазету „Словенскі Амерікан“, принявъ за редактора морально зовсѣмъ звихнене индивідуумъ, позволявъ въ найбезчестнѣйшій способъ нападати зовсѣмъ невинныхъ людей, выкликовавъ въ штучный способъ бунты въ рускôй парохіи въ Питсбургу будучи въ тôмъ варяцкôмъ переконаню, що пôдкупствомъ и ширенемъ деморалізаціи зможе злучити двѣ парохіи въ одну и буде мати оденъ „процвитающій приходъ“.

По згаданôй питсбурскôй комісіи въ справоздану до председателя филаделфійского совѣту о. Т. Обушкевича, той самъ Сабовъ такъ писавъ: „По моему нагляду одинъ духовникъ токмо 5 годовъ найбольше можетъ пребывати на одной фарѣ, ибо новую метлу люде шанують и на клинцу вѣшають а старую вонъ метають.“

Въ виду отже такихъ поступкôвъ нехай той самъ п. Сабовъ не дивуе ся теперь, що „руснаки“ его не лишь за нову, але и за стару мѣтлу не мають и вонъ метають.

Мы бы п. Сабовови зъ серця щиро сердечно желали, щобы его парохіяне поправили ся, якъ тоту нову „метлу“ шанували и на клинцу вѣшали.

Всѣмъ знову тымъ ґрекокафтолическимъ попамъ, котрй бажали бы, щобы хлопъ вмѣвъ лишь поклоны бити передъ ихъ ґалиромъ, повтаряемо, що рускій народъ въ Америцѣ научить ся еще судити своихъ священниковъ пôсля ихъ дѣлъ и лишь пôсля тыхъ дѣлъ ихъ шанувати.

Недавно еще кричавъ „Словенскі Амерікан“, що „отецъ Сабовъ мілованы а любени е не лемъ пре своихъ фарнікохъ, але ай пре цудзихъ.“

Дежь те милованє?
Але то для него ничь!

ѣ.

Дописи.

Зъ Derby, Conn.

Рôчный мітинґъ братства св. АА. Петра и Павла въ Ansonia, Conn. вôдбувъ ся дня 28. юнія 1902. На мітинґу пристало богато новыхъ членôвъ; рôвно жь выбрано новый урядъ. До уряду ввôйшли слѣдуючй: Алексій Горбаль предсѣд., Гаврило Дзядикъ заст. пр., Петро Ромцьо секретарь, Илько Глива заст. секр., Филипъ Студентъ касіеръ, Филипъ Бодонъ заст. кас.; надзирателѣ хорыхъ С. Петровскій и Афримъ Клянцко въ Ансоніи, Теодоръ Шкуратъ и Арсимъ Докля въ Дерби, Конн., Гіеронимъ Горбаль капитанъ. Для Вотербери (філія ансонійска) выбрано Дим. Демяновича председателемъ, Ив. Дзямбу секретаромъ. Контрольна комісія о. А. Бончевскій, Грицъ Журавъ и Теодоръ Цѣркотъ. Опôсля передано всѣ книги и билѣ контрольнôй комісіи до справдженя рахунковъ, котрй мали бути пересмотренй до слѣдуючого мітинґу т. е. 27. юлія. Дня 27-ого юлія вôдбувъ ся мітинґъ и старй урядники передали урядоване новому урядови. Такожь перечитано доходы и розходы за минувшій рôкъ Контрольна комісія здала справоздане зъ дѣяльности урядниковъ и представила рахунокъ якъ найточнѣйшій, що всѣхъ дуже заохотило, бо каса братска мае около $2,000.00 готовки въ банку. Опôсля удѣлено абсолюторію уступуючому выдѣлови. Зъ тои нагоды взываемо всѣхъ Русиновъ з нашои околицѣ, щобы громадно вступали до нашого товариства, бо лишь в нѣмъ найдуть щиро-братерску опѣку.

Алексій Горбаль, п

Справы „Союза“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1902—1904.

Головный предсѣдатель — о. М. СТЕФАНОВИЧЪ, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa.
Головный секретарь — Д. Д. ПИРЧЪ, Box 355, Olyphant, Pa.
Головный касіеръ — АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:
Мѣсто предсѣдатель..... М. Кравчишинъ NORTHAMPTON, PA.
Заст. секретаря............С. Ядловскій NEW YORK, CITY.
Заст. касіера.....................И. Глова EXCELSIOR, PA.

Радныи:
М. Туровъ.................Priceburg, Pa.
Мих. Пачута.............Mt. Carmel, Pa.
Діон. Голодъ............Jersey City, N. J.
Мих. Грацонь...........McKeesport, Pr.
Андрей Добошъ...........Lansford, Pa.
Ив. Сабатъ...............Yonkers, N. Y.

Ихъ заступники:
Ал. Горбаль, Мих. Югасъ, Ем. Шпакъ, А. Валевскій, Ник. Добровскій.

Контрольна комісія:
о. Н. Подгорецкій, box 31, Jersey City, N. J.
К. Кирчовъ, 102 Morris Str., „ „
Ив. Гардый, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

Хто зъ мѣсцевыхъ секретарôвъ або членôвъ „Р. Н. Союза“ мае яку скаргу на гол. секретара, гол. касіера або котрого другого урядника, нехай пише до гол. предсѣдателя: Rev. N. Stefanovitch, 619 Carson Str., S. S. Pittsburg, Pa.

Хто бы знову чувъ ся покривдженымъ бути зъ розпорядженя гол. предсѣдателя, нехай пише до контрольнои комісіи: Rev. N. Pidhorecky, Box 31, Jersey City, N. J.

Всѣ грошѣ належачій до „Р. Н. Союза“ треба посылати чекомъ, драфтомъ або монi ордеромъ. На чеку, драфтѣ або монi ордерѣ треба такъ выписати: L. R. N. U., Alex Sharshon treas.

На чеку и драфтѣ не треба писати адресы касіера, лишь на апликаціи на монi ордеръ треба выписати.

Чекъ, драфтъ або монi ордеръ нехай зашле мѣсцевый секретарь разомъ зъ всѣми паперами до головн. секретаря.

До всѣхъ братствъ або М. Р. Н. С. належачихъ до „Р. Н. С.“

Вôдозва.

Дорогй браты!

Щобы впровадити въ житє ухвалы послѣднои головнои конвенціи нашого товариства „Рускій Народный Союзъ въ Америцѣ“, прошу отсимъ всѣхъ секретарôвъ подати менѣ письменно:

1. Повне имя вашого братства або Мѣсцевого Руско-Народного Союза.

2. Котрого дня, мѣсяця и року зôстало ваше братство заложене (если нема записано або не памятае нѣхто добре, нехай подасть бодай въ котрôмъ роцѣ).

3. Имена всѣхъ урядникôвъ теперѣшныхъ а повну адресу секретаря.

4. Въ котру недѣлю въ мѣсяцu утримуете мітинґъ и въ якôмъ мѣсци (гали).

5. Кôлько въ вашôмъ братствѣ або М. Р. Н. Союзѣ есть ситизенôвъ.

То всьо прошу менѣ подати якъ найскорше, а найпознѣйше до 2 тыжднѣвъ вôдъ часу, коли першій разъ перечитаете тую вôдозву. Єсли по уплывѣ того часу не дôстану вôдъ котрого небудь братства або М. Р. Н. Союза точнои вôдповѣди на тй 5 точки, таке братство або М. Р. Н. Союзъ засуспендую, т. е. затримаю право до посмертного и всѣхъ запомогъ такъ довго, доки таке братство або М. Р. Н. Союзъ не выповнить повысшого порученя.

Се, що тут пишу, есть волею всѣхъ делеґатôвъ, зôбраныхъ на послѣднôй головнôй конвенціи Р. Н. Союза и для того то мусить бути выповнене.

Такъ само пôдъ загрозою суспензіи прошу пп. секретарôвъ подати до редакціи „Свободы“ повнй адресы всѣхъ членôвъ Р. Н. С. або змѣны адресъ, если такй вже теперь наступили. Роблю уважными всѣ братства и М. Р. Н. Союзы, що головный урядъ подае всѣ свои розпорядженя черезъ часопись „Свободу“, що приватными листами больше не може и не буде головный урядъ повѣдомляти братства и М. Р. Н. Союзы о своихъ розпорядженяхъ и прото пильно треба слѣдити за всѣми розпорядженями головного уряду Р. Н. С. въ часописи „Свобода“.

Въ кôнци прошу всѣхъ секретарôвъ бути терпеливыми, бо нове и свѣже дѣловодство, яке вôдъ теперь мае провадити ся въ Р. Н. С., припôзнило роботу гол. секретарови.

Питсбурґъ, Па. дня 30. юлія 1902.

М. Стефановичъ,
предсѣдатель „Р. Н. Союза.“

До

Пп. секретарôвъ „Р. Н. Союза“.

Поважанй Панове!

Ще не такъ буде давно по конвенціи, а декотрй зъ пп. секретарôвъ знову зачинають выспѣвувати улюблену пѣсоньку „де нашй выказы“!

Бôйте ся Бога, панове, майте деякій взглядъ на чоловѣка. Знаете добре, що сегорôчна конвенція вôдбулась досить пôзно, бо при кôнци мѣсяця Юнія. За сей мѣсяць я дуже мало дôставъ писемъ взглядно выказôвъ, ажь доперва по конвенціи и то засыпано мене вôдъ разу зô всѣхъ сторôнъ розматыми письмами такъ, що не можна було дати собѣ рады, анѣ не знати до чого перше ятися. То разъ. По друге по конвенціи запроваджено новый порядокъ въ дѣловодствѣ „Союза“, отже и то спиняло дуже мою секретарску роботу. А вже не говорити менѣ о розмаитыхъ перешкодахъ, коли я мусѣвъ стратити часъ, щобы боронити „Союзъ“ вôдъ непрошеныхъ опѣкунôвъ, а хибы то пріятелѣвъ руского народа, що хотѣли по просту „Союзъ“ зъѣсти за те, що правдивый рускій — а не инакшій. Отже не думайте панове, що менѣ не хоче ся працювати, або що иньшого, бо були бысьте несправедливыми для мене. Я роблю що можу и буду робити щиро для добра „Союза“, старати ся припровадити всьо до найлѣпшого порядку, якъ тôлько упораюсь зъ тымъ наваломъ роботы, якій на мене впавъ наразъ по конвенціи. Тôлько прошу васъ, панове, пôдпомагайте мене въ моей роботѣ а тогды наше товариство буде взмагатись и процвитати, а намъ щирымъ працьовникамъ буде за те слава и честь.

Що до статутôвъ, грамотъ, вôдзнакъ и всѣхъ иншихъ потрѣбныхъ паперôвъ, то будьте трошка терпеливыми, бо дало ся поробити всьо нове и наколи тôлько буде всьо готове, то всѣмъ порозсылаю.

Мѣсячнй книжочки зашлю кождому братству, але тôлько за „кеш“. Такъ ухвалено.

А прошу не забути выписовати чеки або монi ордеры на L. R. N. U. Alex Sharshon Treas.

Змѣны въ вôддѣлахъ „Р. Н. Союза“ мѣсяцю Юніи. 1902.

Число 19, Priceburg, Pa.
Суспендованй:
Предка Олекса
Петрикъ Меляна
Лабунъ Андрей
Мима Микола
Даньцьо Михайло

Число 46, Plymouth, Pa.
Суспендованй:
Гнатовичъ Демко
Пишлякъ Иванъ

Число, 40, Scranton, Pa.
Суспендованй:
Филь Захаръ
Гочка Иванъ
Лепакъ „

Число 56, Allegheny, Pa.
Приступили (въ Марцю):
Колодѣйчикъ Павло
Вуйцѣкъ Романъ
Яницкій Митро
Палиця Павло
Драґанъ Іосифъ
Ґалайда Василь
Шмѣґель Франко
Копчакъ Стефанъ
Белей Иванъ

Число 29, Rhone, Pa.
Выписаный:
Сивуличъ Петро

Число 5, Mt. Carmel, Pa.
(Бр. св. Петра и Павла.)
Суспендованй:
Сминъ Андрей
Маринякъ Павло (стар.)
Филякъ Иванъ
„ „ (дитина)

Число 51, Yatesboro, Pa.
Приступили:
Шуркало Кондратъ
Политовичъ Лаврентъ
Суспендованй
Бодакъ Иванъ
Мельничакъ Михайло

Число 41, Westmoreland City, Pa.
Вступивъ:
Ґузѣкъ Андрей
Суспендованый:

Число 21, Mayfield, Pa.
(Бр. св. К. М.)
Суспендованый:
Ракъ Андрей
Мусява Митро
Выписаный:
Патлякъ Митро

Число 37, Charleroi, Pa.
Вступили:
Голодъ Иванъ
Мацикъ Семенъ
Мызѣкъ Иванъ
Ґовда Василь
Мацикъ Михаилъ
Даньчовъ Василь
Сидоръ Митро
Фецишь Микола
Роґоцъ Грицъ
Фуртакъ Данько
Трембачъ Петро
Муха Юрко
Трембачъ Стефанъ
Суспендованй:
Бодакъ Онуфрій
Верхоликъ Иванъ

Число 47, McKeesport, Pa.
Приступили:
Илько Кошь
Лешко Кôньо
Киприянъ Яблоньскій
Терентій Шопякъ
Грицъ „
Иванъ Вонцевъ
Суспендов.
Ваплѣньскій Мих.

Число 62. Monessen, Pa.
(Нове братство св. Іоана Хрест.)
Приступили (въ мѣсяцю юлію):
Малутичъ Іосифъ
„ Юліянъ
Горощакъ Александеръ
„ Захаръ
Криницкій Максимъ
Ватраль Милько
Ватраль Софронъ
Федорчакъ Данiилъ
Хомякъ Томко
Микитакъ Прокопъ
Дуркотъ Грицъ
Куривка Петро
Логаза Адамъ
Михнєвичъ Семенъ
Ґижа Митро
Конай Іосифъ
Ванковскій Петро
Бахуръ Фецьо
Хома Иванъ
Скуба Василь
Котисъ Илько
Ропицкій Семанъ

Братство св. Михаила зъ Shenandoah, Pa. число 6 на подставѣ донесеня мѣсцевого секретара зъ дня 16. Юлія б. р. перестало належати до „Союза“ черезъ що тратить право до запомогъ и посмертного.

Д. Пирчь,
секретарь „Р. Н. Союза“.

Вступайте до „Союза“.

Кождый членъ платить на мѣсяць тôлько **70** центôвъ, нѣ больше, нѣ менше.

За те дôстанете **600** долярôвъ **посмертного, а 300 дол. за жену** и всѣлякй другй запомоги въ разѣ калѣцтва и т. п. Хто не годенъ платити 70 центôвъ на мѣсяць той може платити половину, то есть 35 центôвъ, а тогды дôстане лишь половину зъ посмертного и другихъ запомогъ.

Записуйте вашй дѣти до „Союза“ Дѣти можна записувати лишь такй, котрй мають оденъ рôкъ житя, або больше. За дѣти треба платити 25 центôвъ на мѣсяць, а посмертне по нихъ дôстанете далеко больше якъ въ котрôй небудь асекураціи (інсюренс).

Не волочѣть ся по чужихъ орґанізаціяхъ, котрй выступають противъ вашои народности и вѣры, але приступайте до своеи рускои орґанізаціи, до „Союза“. Памятайте, що вы Русины!

Дальшій выказъ жертвъ зложеныхъ для рускихъ студентôвъ въ Галичинѣ.

Поименный списъ зъ Shamokin, Pa.*)

БРЕЙДА-БОЙТАВНЪ.

Теодоръ Воргачъ	1.00
Семанъ Сметана	25
Кондр. Котаньчикъ	2.00
Іосифъ Слезвнъ	25
Теодоръ Олесьньовичъ	25
Фильо Клѣщъ	50
Грицъ Вильчацкій	25
Теодозій Татусько	25
„ Соколъ	50
Вас. Старинщакъ	35
Марія Салонъ	25
Мих. Цицакъ	25
Илько Поляньскій	50
Никита Вислоцкій	15
Сидоръ Синява	25
Захарь Полячокъ	15
Василь Слюсаръ	15
Семанъ Кидоній	50
Иванъ Филипякъ	25
Михаилъ Склинчаръ	25
Мойсей Демчко	50
Ив. Квасьновскій	50
Романъ Корбичъ	1.00
Акимъ Гоцъ	50
Онуф. Канючокъ	1.00
Павло Сметана	50
Алексій Тхôръ	1.00
Грицъ Хомякъ	25
Томко Дубецъ	25
Стеф. Янчаръ	50
Разомъ	$13.85

Збиравъ: Теодоръ Воргачъ.

СТАРЕ МѢСТО.

Алекс. Шаршонь	50
Никита Тихапьскій	50
Никита Полянякъ	25
Мих. Шептакъ	15
Анна Врона	25
Петро Шпакъ	50
Иванъ Дудра	25
Юрко Каня	25
Василь Габура	50
Миколай Гудакъ	25
Мих. Куликъ	25
Ст. Войтовичъ	10
Гр. Вышньовичъ	25
Ст. Мурдза	25
Петро Мурдза	1.00
Теод. Федько	1.00
Мак. Пелякъ	50
Грицъ Лесякъ	25
Теод. Цимбалякъ	50
Ст. Подобиньскій	50
Ник. Габура	1.00
Мих. Стельма	50
Єфр. Луцковецъ	1.50
Ст. Дудра	25
Іосифъ Куликъ	50
Иванъ Гасичъ	25
Гнатъ Березикъ	50
Павько Бобакъ	25
Ив. Куртый	25
Грицъ Гасичъ (стар.)	25
Ив. Полинякъ	25
Никит. Кулинда	50
Ив. Кеба	25
Гр. Гасичъ (молод.)	1.00
Ив. Сметана	25
Кость Демяньчикъ	25
Илько Хомякъ	25
Теод. Талпашъ	1.00
W. J. Reese	25
P. F. Sevine	25
Деон. Кулинда	25
F. J. Morgenroth	25
Тимко Дзюмбелякъ	15
Андр.	15
Кос. Копыстяньскій	50
Paul L. Bader	25
Мих. Колодѣй	50
R. S. Zimmerman	25
Shamokin Pac. Comp.	06
Мих. Шептакъ	15
Cel. Pesner	15
John G. Kechler	15
Ст. Логаза	50
Разомъ	$20.66

Збиравъ. Алексій Шаршонь.

*) Сума вже квитована.

Подяка.

На нашу нову церковь зъ нагоды ей посвяченя надôслали:

Бр. Покр. Пресв. Бог. зъ McAdoo, Pa., черезъ п. Дм. Капитулу...........$10.00

Бр. Покр. Пресв. Бог. зъ Powhatan, Pa., черезъ п. П. Луцака и Ив. Венґрина.......................$5.00

Бр. св. Іоан. Крест. зъ Desloge, Mo., черезъ п. Ал. алиґродского..........$5.00

Бр. св. о. Николая зъ Cleveland, O., черезъ п. Лукача Библя и Пр. Шквира..............................$5.00

Руска громада цер. зъ Ramey, Pa., черезъ о. Гр. Кульчицкого..........$5.00

Henry Lewis Morris, Пю Йорку..............$25.00

За такъ щедрй дары и заласкаву память о насъ засилаемо щиру подяку всѣмъ жертвователямъ и желаемо взаимно всего добра. Засилаемо щире поздровлене и остаемъ зъ повнымъ поважанемъ.

За Раду Церковну:
о. Ник. Пôдгорецкій, душпаст., Box. 31
К. Сапловичъ, предс.
К. Кирчôвъ, секр.
Т. Цышлякъ. касіеръ.

ВСЯЧИНА.

Мадярска радôсть.

Кожда держава обчислюе своихъ мешканцѣвъ що десять лѣтъ. Такъ само робить Угорщина, котра насъ обходить о стôлько, о скôлько замешкують еѣ Русины. Послѣдне народочислене на Угорщинѣ вôдбуло ся (1900. р.) тому 2 роки, яке доперва теперь оголошують частями. Въ наслѣдокъ того межъ мадярами запанувала радôсть, бо мадярôвъ прибуло трохи за послѣдныхъ 10 лѣтъ, а не убуло, якъ голосили противники. — Після народочисленя зъ р. 1900. замешкують угорску краину що до числа слѣдуючй народности:

Мадяры	8,742.301
Румуны	2,799.479
Нѣмцѣ	2,135.181
Словаки	2,019.641
Хорваты	1,678.569
Сербы	1,052.180
Русины	429.447
Иншй народности	397.761

Отже пôсля того численя выходить що на кождыхъ 100 душъ припадае 45 мадярскихъ душъ, пôдчасъ коли р. 1890. припадало 42 мадярскй душѣ. Задля того Мадяры дуже тѣшать ся, бо — мовлявъ — мадярска раса не вымирае, якъ голосять, але плодить ся.

Тымъ часомъ коли возьмемо на увагу вôдносины на Угорщинѣ, способъ выконуваня народочисленя, жидôвъ — якихъ не знаходимо въ списѣ — и еміґрацію селянъ переважно не мадярскихъ, то переконаемо ся, що мадярска радôсть фальшива.

Майже всѣ урядники, що робили народочислене, суть мадяры або мадяроны, котрй рахували на корисць мадярскои расы, якъ се роблять поляки въ Галичинѣ. Мадярôвъ они позаписували навѣть такихъ, що по мадярски не розумѣють, бо того собѣ желае рядъ чистокровныхъ Мадярôвъ, котрый хоче бачити всѣхъ немадярôвъ мадярами. — Жиды повписувались за мадярôвъ, а еміґрація угорскихъ хлопôвъ, переважно немадярскихъ, въ остатныхъ 10 лѣтахъ взмогла ся сильно, такъ що выносить тысячѣ. Крôмъ того темнота и неписьменность хлопôвъ и робôтникôвъ помогла зростови мадярства на паперѣ.

Въ дѣйсности Мадярôвъ е о якихъ 2 міліоны менше, якъ вы казуе ихъ народочислене, о чѣмъ пишуть часописы Румунôвъ. Але що зробити! Мадяры на Угорщинѣ пануюча раса, тожь всьо мусить дути по ихъ воли. Мадяры такй спритнй, що вмѣють не лишь закривати правду въ дома, але ще потрафлять опѣкуватись угорскими еміґрантами на чужинѣ, высилаючи имъ опѣкунôвъ въ реверендахъ и безъ реверендъ. Але надѣятись можемо, що се пôсля многихъ ознакъ вже довго не потреває.

аб.

Якъ обходять хрестины на Волыни.

Пародины дитины въ селяньскôй сѣмѣ обходять дуже торжественно. Селянинъ радôсно витае нового члена сѣмѣ, а хрестины новонародженого дитяти стараe ся по можности опровадити святочно. Важну ролю мае тодѣ въ сѣмѣ селянина баба-повитуха. Она дбае про матерь, дае ей лѣки и поить горѣвкою. Коли прійде на свѣтъ хлопець, то бабка перехрестивши его тричи, ставить на землю, бо „земля пôсля рôднои матери, друга наша матерь, яка повинна познакомити ся зô своею дитиною“. Опôсля вносить до хаты снôпъ жита и вязку сѣна; снôпъ ставлять „на покутѣ“ пôдъ образами, а пôдъ снопомъ розстелюють сѣно на споминъ Рождества Христового въ вефлеемскихъ яслахъ, до якого церкви вступае новый членъ. При сѣмъ члены сѣмѣ складають собѣ желаня. Опôсля господарь запрошуе до себе кревныхъ и сусѣдôвъ та тыхъ, що мають бути кумами. Кождый гôсть приходить зъ дарунками, переважно зъ хлѣбомъ. Коли гостѣ забавляють ся при заставленыхъ столахъ, баба-повитуха зъ кумами несе дитину до церкви охрестити. По поворотѣ зъ церкви кумы зъ иньшими гостями спѣвають пѣсню:

Пришли-жь мы зъ Божого дому,
Принесли дитину,
Крещенну, молитвенну,
Зъ Божого дому принесенну.
Кумъ кумѣ дае дитину,
Кума каже: ой, ты мôй сыну
Крещенный, молитвенный,
Зъ Божого дому принесенный,
Кумъ куму поздоровляе,
А кума просить, щобы посѣдали.

Теперь починае ся бенкетъ, при кôнци якого бабка роздае присутнымъ „квѣтку“, китицю цвѣтôвъ, промовляючи при тôмъ: „мôй внукъ и я просимо приняти гостинець“. Хто дôстане „квѣтку“, кладе на подану тарѣлку по кôлька копѣйокъ и всѣ спѣвають:

А бабуня край стола стоить.
Квѣточки строить,
Частуе, пріймуе,
Всѣхъ квѣточками даруе,
Починае одъ начального,
Ни минае анѣ жадного,
Частуе, пріймуе,
Всѣхъ квѣточками даруе.

Крôмъ того спѣвае ся и отся пѣсня:

Черезъ двôръ сосны похилили ся,
Кума зъ кумомъ поварили ся.
За якое слôвце? За малесеньке,
За яблочко, за виннесеньке.
Ой, мôй кумоньку,
Срѣбный кубоньку.
Не сварѣмо ся, помирѣмо ся,
Винныль яблочкомъ перекрôймо ся
Менѣ яблочко, тобѣ зерняшко,
Не сварѣмо ся, мое серденько.

Ой, мôй кумоньку
Срѣбный кубоньку,
Прибудь до мене
Хоть разъ въ лѣтѣ.
А въ мене въ лѣтѣ
Виноградъ въ цвѣтѣ,
Вышнѣ, черешнѣ розвиваюцця,
Синй озера розливаюцця,
Щука рыбонька выкидаецця,
Що карасѣ,
То для кумасѣ,
Що окунцѣ,
То для бабуньцѣ,
Що плотицѣ,
То для положницѣ.
Що лѣночки,
То для дитиночки.

Забава треваe довго. У богатшихъ господарôвъ вôдбувають ся другого дня „похрестины“ и тягнуть ся навѣть по кôлька днѣвъ.

Бажане.

Нехай наша доля, якъ зôронька сяе,
Нехай чарôвна ще намъ разъ всмѣхнеть ся,
Нехай наша воля що хвилѣ зростае,
По всѣй Украинѣ хай широко ллєть ся!
Нехай Украина цвѣте, розцвѣтае,
Нехай увесь свѣтъ нашу кобзу почуе,
Нехай рôдна пѣсня невпинно лунае
Нехай скрôзь братерство и згода истнуе!

Олекса Коваленко.

Чуже нещасте.

— Позавтра мое вѣнчане, краяне. Чи прійдешь въ дружбы?
— Анѣ не гадаю!
— Чому!?
— Бо... не люблю дивитись на чуже нещасте.

Оголошене.

ВЕЛИКІЙ ПІКНИКЪ вôдбуде ся въ Jersey City, N. J., въ суботу, дня 30. августа. 1902 р. — въ — **БОЛДВИНЪ ПАРКЪ** Братствомъ св. Петра и Павла на дохôдъ мѣсцевои новои церкви. Початокъ о 1-й год. по полудни. Музыка буде добôрна. Вступъ вôдъ особы 25 цнт. — Запрашаемо всѣхъ до якъ найчисленнѣйшои участи.

За комітетъ братства:
К. Кирчôвъ, пред.; Ан. Сандовичь, секр., Ксав. Марковичъ, касіеръ.

Першій великій рускій галицкій БАЛЬ буде отримувати Братство св. Іоана Хрестителя въ McKeesport, Pa. на дохôдъ новои рускои церкви въ Turner гали, 717 Fifth Ave. въ McKeesport, Pa., въ понедѣлокъ дня 11-го августа 1902, о 7-ôй годинѣ вечеръ до 4-ои рано. Вступне про мущинъ 50 цнт., про дамы вступъ даромъ. Музыка буде грати найлѣпша зъ околицѣ питсбурскои. Маемо честь запросити всѣхъ Русинôвъ и Русинки зъ близька и далека.

Комітетъ бальовый:
Петро Фрицко, предсѣдатель.
Мих. Ґрацонь, секретарь,
Стеф. Матуркачичъ.

Где есть?
Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу ґазету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошене напередъ.

Где есть?
Осифъ Потоцкій, родомъ зъ Ждинѣ, въ Галичинѣ. Мешкавъ въ South Troy, N. Y., а пару днѣвъ тому вôдъѣхавъ кудысь. Хто бы довѣдавъ ся о нѣмъ, нехай дасть знати на адресу редакціи „Свободы“.

Всѣ, що побрали до розпродажи Календарѣ „Союза", нехай сейчасъ зробятъ рахунокъ и пришлютъ до редакціи „Свободы".

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ"!

ОГОЛОШЕНЕ.

Єсть на продажь —СЕЙЧАСЪ— дуже порядно уряджена славяньска ґросерня и бучерня въ Jersey City, N. J. и то въ дуже догодномъ мѣсци по умѣркованой цѣнѣ. Близшихъ информацій удѣляютъ подъ N° 205 Washington Str., Jersey Cit,N.J.

Гр. ЖУРАВЪ и Ал. ГОРБАЛЬ

—мають— знаменито заряджений готель въ Derby, Conn., близько дипа. 94 Main St.

Всѣ знаютъ Гриця и Лешка. бо они добри Русины! Обслужатъ васъ скоро и гречно. Товаръ мають добрый. Порадять краянамъ куда. де и якъ удаватись въ справахъ ґрунтовыхъ въ старомъ краю. До свого заходѣтъ до свого!

Вже бы часъ и своихъ спомагати.

Также посылаютъ грошѣ до всѣхъ частей свѣта тано, скоро и безпечно. бо зложили кавцію (заруку).

ВИКТОРЪ ВѢЛЮШЬ.

—:: Нотаръ Нубличный. ::—

Залагоджуе всякй справы ґрунтовй и маетковй зъ старымъ краемъ. Выробляе повномочія, купуе або продае мастки, веде процесы, довершуе подѣлу мастковъ, колектуе грошѣ зъ старого краю, увольняе вôдъ асентерунку и т. п. Продае также шифкарты, посылае грошѣ до краю и асекуруе вôдъ огню и на житє за найнизшу цѣну.

Всѣ справы полагоджуе точно и скоро.

Порады удѣляе листовно або устно зовсѣмъ безплатно.

VICTOR WILUSZ,
Notary Public,
205 Washington Str.
JERSEY CITY, N. J.
302

Не тратьте доброи нагоды,лиш сейчасъ заордеруйте для своихъ померших нагробникъ. Є се послѣдна честь и даръ, якій можна зложити найдорожшимъ особамъ, що ихъ смерть подкосила. Маемъ рускй желѣзни хресты, гарни и досыть великй по 5 доляровъ и дорожшй. Пôшлемъ Вамъ ихъ вразъ изъ золотымъ написомъ о помершомъ, якого забажаете. Треба только прикрутити до подставы и положити на могилѣ. Пишѣть по польски по илюстрованый каталѣогъ. Адреса:

NEW YORK CEMETERY MONUMENTAL CO.
302 PUNXUTAWNEY, PA.

Глухоту

также шум в ушах лічить в найкоровшім часі. За тану ціну. Пишиться сейчас. Всякі пояснена даром. Лічимо навіть слабости. котрі взагалі вважають невилічимими. Одинокий заклад сего рода в Америці. Руска клініка St Louis, No. 2933 Heurietta Str. 15 авг 02

Гей Русины! чи знаете вы дорогу до дешевого и доброго купна? Она веде просто до

Юрія Хиляка

въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаете. Въ него знайдете одинокій, найдешевшій, найлучшій и наймоднѣйшій сторъ зъ убранями. Купите добре „шифкарту" и скоро а безпечно пошле вамъ грошѣ до старого краю. Не гадайте однакъ, що то вже все — нѣ! Вôнъ мае ще найпараднѣйшій салунъ въ мѣстѣ подъ назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ допервa погостите ся, якъ въ рôднои бабки на весѣлю.

СЕМАНЪ МИТРЕНКО

готельничій
на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Запытай ся де Митренко;
Готель, вкену, пиво мае,
Повнй склянки доливае.
Є цигара, є и галя
На мітинґи, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчуешь неодно цѣкаве, —
А що выпешь, то знай брате,
Пôде дальше, якъ у пяты!

Юрко А Прокоповичь,

погребникъ, готельникъ, и Livery Stable
— Галя на митінґи и забавы, —
201 Jones Str., OLYPHANT, Pa

ОДИНОКИМЪ

найзручнѣйшимъ рускимъ друкаромъ въ Америцѣ єсть:

ВАСИЛИЙ САРИЧЬ.

517 E. 13th Str., NEW YORK, N. Y.

Онъ вамъ выготовить всякй друкарскй працѣ красно и дешево, яко нихто иншій въ Америцѣ. Онъ друкуе на рускомъ, словацкомъ и англицкомъ языку: статуту, бальовы тикеты и всьо, що только для братствъ и поодинокихъ людей є потребно.

Адресъ: V. V. Sarych, 517 E. 13th St.
501 NEW YORK, N. Y.

МИХАЙЛО БОСАКЪ,

Посылае грошѣ до края въ протягу 14 днѣвъ.

Продае шифкарты такъ тано якъ и компанія въ Ню Йорку.

Продае тикеты колѣйовй до Ню Йорку.

Продае правдиву крайову палинку и вино.

Мае голсейлъ (wholesale) на всѣ американски трунки.

Задармо потьерджуе всякй паперы и дае раду, бо есть

Нотарь публичный, чоловѣкъ ретельный и честный.

M. BOSAK, Jones Str.
OLYPHANT, Pa

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ

Russian Mercantile Co. Ld.

— ВЪ —

Shamokin, Pa.

327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побольшеный, украшеный и на ново уряджeный. Новый дôмъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 доказуе, що може компанічна робота. — Всѣ розумнй Русины належать до тои компаніи, купують зô свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $3,500.00

Заряджае нимъ:

Т. Федько.

ДАРОМ

14 ПРЕКРАСНИХ ПОДАРКІВ! НАЙБІЛЬШИЙ БАРГЕН ПРЕДЛОЖЕНИЙ КОЛИНЕБУДЬ! НІЧ НЕ КОШТУЄ БАЧИТИ ТОВАР! [illegible] них спинок до маншетів 40 ц; 1 пару золочених спинок до рукавів 25 ц; 2 спинки до ковпірика 50 ц; і 1 добру спинку на груди з красним каменем 75 ц. Годинку і 14 подарків шлемо C. O. D. $4.98 і кошта експресу з правом безплатного оглядання і відіслання назад на наш кошт єли не подобають ся. Де нїт експресового офису треба $4.98 післати зъ ордером. Хто пішле гроші з ордером дістане еще кишенковий ніж даром і всі річи оплачені реджістрованою почтою ОДНА ГОДИНКА ДАРОМ З ПОДАРКАМИ єли купиш або продаш 6. Пиши чи хочеш женьску чи хлопску годинку. До женьских годинок посилаєм 50 ц. довгий Lorgnette лапцушок вмісто Дикенса. Пиши днесь заким наш товар буде розпроданий. Адрес ATLAS JEWELRY CO., 67 Metropolitan Block, CHICAGO, ILL.

T. TALPASZ

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЬ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— и —
ГОТЕЛЬНИЧІЙ
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.

Недалеко рускои плебаніи.

Добрый вечеръ друже мой!
— Добрый вечерь, свате!
А куды такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!
Що за Талпашь? Зводки вôнъ?
— Та-жь краянъ нашъ милый
— У него всѣ Русины
— Пôдкрѣпляють силы!...
— Що за бриндзя й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

Вôдъ теперь Русины зъ Simpson, Pa. в сколицѣ не потребують вже ходити до чужихъ, котрй ихъ обдерали и туманили, вызискували и смѣяли ся зъ ихъ легковѣрности. Най лишь они затямлять слѣдуюче:

ЯКИМЪ ГАВРАНЪ

ґросерникъ въ SIMPSON, PA.

Се правдивый Русинъ, чоловѣкъ чесный и статочный (що потвердить кождый его знакомый) а все, що є въ его гросерни, добре и не дороге. Ще одна выгода: ВОНЪ ПОШЛЕ ВАМЪ ГРОШИ ДО СТАРОГО КРАЮ БЕЗПЕЧНО И СКОРО. Идѣть до него, най чужй не розпыхають черева нашою працею.

Юліянъ Копистяньскій
(JULIAN KOPYSCIANSKI)
424 Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.

Перворядный салюнъ рускій. — Найлучшй напитки можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого ґатунку, горѣвки доскональй, цигара дуже добрй.

Спѣшѣтъ Брата Русины до своего братчика Юлька.

Dr. F. J. Meek,
(МИКОЛАЙЧИК.)

СПЕЦИЯЛІСТ СЛАБОСТЕЙ ЖІНОЧИХ, ДИТЯЧИХ І ВЕНЕРИЧНИХ.

Жени при пороґі дізнають особливиої опіки.

Офіс: 3 N. Shamokin Str. SHAMOKIN, PA. Телефон Nr. 1673

THE HOME BREWING CO.,
Shenandoah, Pa.

Выробляе бѣле и червоне пиво, портеръ и ейлъ найлѣпшого ґатунку въ стейтѣ. Уживають лишь найлѣпшого ячменю и хмелю. Держить все чисто. — Услуга добра.

Union Beer.

Christian Schmidt, президентъ,
W. W. Rynkiewicz, секретарь.

Велика фабрика циґарôвъ
ПОЛЬСКО-ЛИТОВСКОИ СПÔЛКИ
въ Мт. Кармель, Па.

Въ мѣстѣ и околици знають добре сесю фабрику, бо всѣ лишь ту ордерують, а курцѣ-знатоки твердять, що лѣпшихъ циґаровъ не найдете въ Пенсильвеніи.

Впрочѣмъ не треба хвалити. бо добре само хвалить ся. — Адресъ фабрики:

CIGAR MANUFACTUR. CO.
17 502 Mt. Carmel, Pa.

К. Файферъ,

одинокій славяньскій погребникъ въ Питсбурґу и околици.

Вынаймае вôзки и повозы на весѣля, хрестины, похороны и т. п. по дуже умѣркованой цѣнѣ.

Єго офисъ лишь оденъ блакъ вôдъ рускоі церкви, 806 Carson Str., S. S. Pittsburg, Pa. 125

Гаврiилъ Малинякъ

Гуртовный складъ
(Wholesale)
20 Market st.
SHAMOKIN. PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броваровъ. горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.

Братя! замовляйте у свого!

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСОБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.

Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: General Office 2333.
Night Call 4854.

Иванъ Глова.

JOHN GLOWA
(POSTMASTER)
Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякй потрбнй рѣчѣ до житя. якъ такожь можна купити убраня майнерскй и звычайнй.

Посылае такожь грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и беспечно.

Продае шифкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

Dr. John Szlupas
421 Penn. Ave.
SCRANTON, PA.

Знаменитый лѣкарь. Довголѣтна практика дала ему способнôсть стати добрымъ лікаремъ. Лѣчить успѣшно всякого рода хоробы. Мае также свою власну аптику, въ котрой выробляють ся дуже добрй и помôчнй лѣкарства.

Розмовить ся по руски, литовски, польски и по англійски. — На цѣлой околици знають добре Шлюпаса.

МАЄШЬ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?
CONDRAD LOTZ,
305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

оправляе книжки всѣлякого рода, хочь бы якъ розтрясенй. Также робить книжки для братствъ, церковь, бизнесменôвъ и т. д. За роботу ґварантуе.

J. BOBKOWSKI

ПРЕДПРІЄМЦЯ ПОХОРОНÔВЪ.

Вынаймае также „керичи" на похороны, хрестины и весѣля по дуже низькихъ цѣнахъ.

300
PEARL and MULBERRY st
SHAMOKIN PA

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ
TROMETTER'S
(Трометтеръ)
Cor Rock & Sunbury Str., SHAMOKIN, PA.
напротивъ National Bank.

Снѣданя. Обѣды, Вечерѣ.

Въ кождомъ часѣ можна достати такъ горячй якъ и зимнй перекуски. Потравы прилагоджені на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окремй комнаты для родинъ. Найлучшй вина, пива, лікеры, горѣвки и всѣ можливй напитки. Цѣна дуже мала.

ST. HERMAN'S BENEVOLENT Society. ORGANIZED FEBR. 1883

Выробляе братскй машлѣ, шапки, вôдзнаки, хоругвы, уніформы.

Цѣнникъ и пробки высылае даромъ.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

P. V. OBIECUNAS,
1118 Carson str., Pittsburg, Pa.

Мае банкъ, заложеный въ 1894 р. Продае шифкарты на всѣ корабельнй лініи дуже тано.

Посылае грошѣ до всѣхъ частей свѣта дуже скоро и безпечно.

Мешкае 4 „блоки" вôдъ рускои церкви на „Савт-Сайдъ." — Вже часъ перестати ходити до чужихъ, а попирати свого. — Розмовите ся зъ нимъ по руски.

B. J. Keogh.

Продае всякй напитки темперенційнй, вайсбіръ и селцеръ.

СПЕЦІЯЛЬНЙ ОРДЕРЫ НА БАЛѢ, ПИКНИКИ, ВЕСѢЛЯ И ДРУГЙ ЗАБАВЫ ДОСТАРЧАЄ СКОРО.

Офисъ: 327 E. Centre Str.
SHENANDOAH, PA.

РУСКІЙ КРАВЕЦЬ.

Въ Шамокінъ, Па. мешкае рускій кравець

ПЕТРО КУЗМИЧЬ
146 Lincoln str.

Робить вôнъ всѣлякй убраня мужескй складно и дешево.

Хто у него замовить убране, нѣколи того не пожалуе.

B. W. Woshner,

Перво-рядный складъ убраня для дѣтей и дорослыхъ, 1306 Carson Str. межи 13 а 14 улицею,
S. S. Pittsburg, Pa.

Хто лишь себе и дѣточки
Хоче гарно вбрати,
Той не мусить у жидôвски
Сторы заглядати:
У Войшнера все дешево
„Суты" въ модномъ крою —
И вôнъ певно вамъ не скаже:
19 „Іеравтъ, дурный тою!"

Одинокій

ПОГРЕБНИКЪ

на парохію руску въ Northampton, Pa. и околицю

M. F. S. Keck.

Тôлько до него удавайте ся, а вôнъ всѣхъ красно и таньо обслужить.

ЧИ НЕ ЧУДЕСА ТО?

Такъ питаются люди, котори можно сказати чудеснымъ способомъ были вылѣчени отъ разныхъ тяжкихъ болѣзней.

Не чудеса то, а знаніе!

Кто терпитъ на яку нибудь болѣзнь и хоче отъ ней вылѣчитися; кто хоче надобути утрачене здоровье и силу, нехай съ вниманіемъ прочитае нижепослѣдующи строки.

Доказано, що не каждый докторъ есть добрый лѣкарь, а дуже добрыхъ лѣкаровъ и совсѣмъ таки мало. Одинъ лѣкарь мало учился и для того многого не може розпознати; другій знавъ много учился, но мало знае, бо не мае добрыхъ способностей. Природжена способность, быстрый розумъ и опытность, — отъ рѣчи, котори робятъ лѣкаря добрымъ лѣкаромъ.

Чи чули де-що про профессора Коллинса?

Розумѣется, чули, бо его слава иде по цѣлому свѣтѣ. Онъ много учился въ славныхъ университетахъ не только въ Европѣ, но и въ Америцѣ; онъ много лѣтъ робивъ разни опыты и успѣлъ въ лѣкарскомъ знаню якъ найлучше, бо природа одарила его выпмкаючою мудростію, острымъ розумомъ и великимъ талантомъ.

Теперь Профессоръ Коллинсъ есть человѣкъ славный на цѣлый свѣтъ. Не только обычни люди идутъ до него за помощею въ часѣ болѣзни, но и найлучши доктори удаются до него за порадою и поясненьемъ, коли не можутъ порозумѣти якоиь нибудь болѣзни.

Можно смѣло сказати, що кого онъ не вылѣчитъ, тому и никто другій не верне здоровья.

Профессоръ Коллинсъ дае поясненья докторамъ въ лабораторіи.

Той-то извѣстный и славный докторъ, щобъ якъ найлучше могъ помогти страждущому роду людскому, заложилъ лѣчебницу подъ именемъ „Professor Collins New York Medical Institute", ч. 140 West 34th street въ Нью Іорку.

Въ той лѣчебници получили помощь уже тысячи слабыхъ, а межи ними и многи сотки славянъ. Въ канцеляріи той лѣчебницы каждый може бачити листы отъ множества краяновъ, котори сердечными словами дякуютъ Проф. Коллинсови за то, що ихъ вѣбы якимись чудомъ вылѣчилъ отъ найтяжшихъ слабостей, въ той часъ, якъ други докторы и лѣчебницы не могли помогти имъ.

За для недостачи мѣста, подаемъ тутъ только немноги и коротши изъ тѣхъ листовъ, заслужующи упоминанья.

YOUNGSTOWN, O. 1 Sept. 1900.

Пане Профессоръ Коллинсъ!

Посылаю Вамъ свою фотографію, щобъ видѣлисте, що уже здоровый. Цѣлыхъ 5 роковъ хоровалъ я. Одинъ докторъ говорилъ, що маю ятра нездорови; другій говорилъ, що бедра менѣ затвердѣли; третій казалъ, що пузырь маю не въ порядку, и т. д. Много грошей отдалъ я на лѣкаровъ, долго былъ и въ госпиталю. Вы же одразу познали, що менѣ треба, и Ваши лѣкарства за два мѣсяцы уздоровили мене. Каждому скажу теперь, що Проф. Коллинсъ найлучшій докторъ на свѣтѣ. Съ краянскимъ поздоровленьемъ

Василь Гричъ.

YONKERS, N. Y. 3 Іюня 1900.

Милый и чтенный проф. Коллинсъ!

Вамъ вѣдомо, що былъ я дуже хорый. Малъ кашель, душило мене, тяжко дыхалъ и при томъ чулъ боли въ персяхъ. Худнулъ постоянно и уже на костякъ былъ подобный. На лѣкаровъ выдалъ до 200 д. но дармо. Не могучи мене вылѣчити, казали, що маю сухоты и мушу умерти. А теперь я здоровый и важу 185 фунтовъ. — Ваши лѣки вернули менѣ здоровье. Подяка Вамъ.

Іос. Вейнеръ.

DETROIT, Mich. 13 Авг. 1900.

Профессорови Коллинсови въ Нью-Іорку.

Высокопочтенный Пане!

Ваша слава иде далеко — широко по свѣтѣ, але якъ бы цесари да короли знали Ваши глубоки знанія та опытъ, то не давали-бъ Вамъ лѣчити худобныхъ людей, а для себе держали-бъ Васъ. Я малъ несчастье упасти со сходовъ и тяжко покалѣчитися. Малъ порушены кости и въ нутрѣ сильно повредилъ себе, и лѣкари, котри мене лѣчили, говорили, що до смерти буду слабымъ калѣкою. Вы заразъ же зробили мене здоровымъ. Шкодую, що не можу Вамъ якъ належитъ отдячити.

Вашъ на вѣки благодарный
Иванъ Пиларъ.

SCRANTON, PA. 5 Іюля 1900.

Чт. Проф. Коллинсъ!

Не знаю, якъ и высказати Вамъ свою вдячность за то, що мене отъ великихъ болей освободили. Мала велики боли во всѣхъ удахъ, коло-ко мене въ боку въ крыжахъ. Страшно терпѣла. Была въ краю великихъ докторовъ. лѣчили мене и профессоры въ Пештѣ: але дармо. Думала уже, що и до смерти не позбавлюсь того, але когда прійшла до Америки за сыномъ, тутъ менѣ порадили еще и до Васъ удатись за помощью, що и зробила. Лѣки, котори менѣ два разы засланисте, мали той добрый учинокъ, що теперь — слава Богу! — здорова.

Съ поздоровленьемъ и почтеньемъ
Марія Корешъ.

POCAHONTAS, W. Va. 6 Мая 1900.

Милый панъ Профессоръ!

Нехай Вамъ Богъ заплатитъ за Ваше благодѣяніе. Была хора 6 роковъ, ходила по докторахъ, но они не могли помогти менѣ, бо не знали, яку слабость маю. Каждый инакше говорилъ менѣ. Уже не надѣялась и жити на свѣтѣ. Понапослѣдку захотѣла еще Васъ спробовати и слава Богу, що зробила то. Ваши медицины позбавили мене болей и теперь я толста, здорова и сильна, а люди говорятъ менѣ, що о 10 лѣтъ стала молодша.

Съ краснымъ поздоровленьемъ
Анна Ковачикъ.

PITTSBURG, Pa. 18 Мая 1900.

Славному п. проф. Коллинсу.

Вы знаете, яку тяжку и по словамъ докторовъ невылѣчиму слабость я мала. Теперь я уже легко дыхаю, нищо мене не болитъ и чую себе здоровою. Съ благодарностью признаю, що Вы вырвали мене изъ рукъ смерти, бо инакше не было-бъ менѣ помощи. Нехай Васъ преблагій Богъ Отецъ живитъ на многи и многи роки, щобъ и на дальше Вы худобнымъ помагали.

Ваша вѣрна
Жозефина Рошко.

Профессоръ Коллинсъ посылае лѣкарства по цѣлыхъ Соединенныхъ Штатахъ и Канадѣ.

Слабыи пріймаются лѣтомъ отъ 10 до 1 годины рано, а по полудню отъ 2 до 5. Въ недѣлю только отъ 10 до 1 по полудню.

Пишѣтъ о всякой рѣчи на адресъ:

Professor COLLINS New York Medical Institute
140 W. 34th St. New York City.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Каждый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ достане найздоровшй и найтаншй напитки всякого рода и пораду, де най лучше купити шифкарту.

C. M. HATHAWAY,

аґентъ вôдъ огневои асекураційнои компаніи.

Колектуе также грошѣ за рентъ. Мае два домы до ренту на Race str., три домы на продажь на Hill str., домы до мешканя або на продажь на Blakely, Olyphant, Pa.

ЦѢНА ДУЖЕ НИЗЬКА